...ронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

46-дахи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

...й Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...8 (12002) | 1969 оной апрелиин 25, пятница | Сэн 2 мүнгэн

Арадуудай эб найрамдалай, хани барисаанай политика, хархис ябуулгада ба дайнда эсэргүүсэн тэмсэгшэ, бүхы антиимпериалис, амгалан байдалда дуратай хүсэнүүдые эмхидхэн жагсаха политика—Советскэ Союзай ленинскэ гадаадын политика мандаха болтогой!

(1969 оной Майн 1-дэ зорюулһан КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа).

...ханизаторнуудай һорилдоон

Репортаж

...АА ҺАЙНААР ХАХАЛЖА ҺУРАЯ

...ЭР Ивалга тосхонһоо ...аа, шоссе харгын за... ...үр эртэнһээ элдэб тү... ...рнууд сугларжа заха... Ивалгын туршалга... ...ын ажахын механиза... ...зараа хэр һайнаар ха... ...а байһанаа харуулха ...онсхогдонхой. Үглөө... ...с багаар дүшөөд трак... ...жагсаагдажа, бүхыдөө ...

...үлэгүүдэй» жолоошод ...үгүй тухашаранхай, ..., плугуудаа аршана, ...віргэжэлтэдтэй зүбшэ... һорилдооной эрилтэ ... хэбэртэй.

...нуудай һорилдоондо ...оор лэ, үдэ багта, ...үдөө ажахын туршал..., туршалга-үйлэдбэ... ...ын хүтэлбэрилэгшэд, ... һорилдооё нээжэ, ...үг үргэхые үнгэрэгшэ ...онууд Петр Падан... ...тий Макин гэгшэдтэ ...рилдооной туг үргэг...

...үлэн ажахын инже... ...еханигууд трактор, ...е наринаар шалгажа, ...й гуримаар сэгнэлтэ ...сөөнэй гуримай ёһоор ... бүри һайн байбал, ...гдахаар хараалагдан... ...ар нэгэн агрегат 40 ...но сэгнэлтэдэ хүртэ... ...торна агрегат һорил... доондо хабаадаха эрхэеэ хаһагдана. Тингэжэ судейскэ коллегиин шиидхэбэреэр 47 тракторист конкурсдо хабаадаха эрхэтэй боложо, 6-нинь һорилдоондо оруулагдаагүй. Бүхыдөө гусеничнэ тракторта хүдэлдэг 34, колесноdo ажалладаг 13 тракторист өөһэд өөһэдынгөө агрегадта һуужа, хахалха газартаа жагсаба. Тракторист бүхэндэ 40 соото газар уридшалан хэмжэгдэжэ, углуунуудтань номерлогдоһон шоро зоогдонхой. Хахалха газарынь хоёр загуунай шэнээн үргэнтэй. Тракторист шадабаритайгаар машинаяа ябуулжа, плугайнгаа үргэнние хүсэдөөр хэрэглэбэл, хэмжэгдэһэн газарайнгаа наада талаһаань хахалжа эхилээ һаа, саада тээнь дүүргэхэ гуримтай.

Һорилдооной гол эрилтэнүүд: газарай хүрьһэ жэгдээр, гүнзэгыгөөр хахалха, түрүүшын бураздаае сэхээр татаха, хахалагдаһан газар дээрэ һолоомоной узуур харгадахагүйгөөр предплужнигаа тааруулха, эхин хоёр бураздаае ниилүүлхэдээ 7 сантиметрһээ дээшэ бэшэ гүбэгэртэй нюруу үлөөхэ, һүүлшын бураздаа татажа, загуунуудаа ниилүүлхэдээ 18 сантиметрһээ гүнзэгы бэшэ аад, нарихан зурлаа орхихо ушартай.

Трактористнуудай хүдэлмэриин шанарые шалгажа, табан баллай гуримаар сэгнэлтэ табиха арбаад комисси томилогдонхой. Тэдэнэр тракторист бүхэнэй түрүүшын бураздаа татахалаарнь, тэрэнэй хэр сэхыень, хэды сантиметрээр хажуу тээшээ годирһыень ута ооһор татажа тодорхойлно. Удаань хоёрдохи бураздаа хүүлэжэ, хоёр бураздаае ниилүүлхэлээрнь, хэр ехэ нюруу гарааб гэжэ хэмжэнэ. Гурбадахи бураздааһаа захалжа, хэр гүнзэгыгөөр хахалагдаһыень шалгана. Тракторист хэдэн удаа эрьежэ, хахалһанайнгаа удаа хоёрдохи загуунаа татажа, тэрэ хоёр загуунаа ниилүүлхэ һүүлшын бураздаа ябуулна. Эндэ баһал һүүлшын бураздаагай шанарые элирүүлнэ. Тингэжэ һорилдоондо хабаадаһан хүн бүхэнэй хахалһан газарай шанар, плуг, предплужник болон бусад түхеэрэлгэнүүдэй хэр зохидоор тааруулагдаһаниинь бүхыдөө табан баллай гуримаар сэгнэгдэнэ. Газараа эрхим шанартайгаар хахалһан, плугаа зүбөөр тааруулжа шадаһан тракторист 100 балл абаха жэшээтэй.

5—6 часай туршада халуун шанга һорилдоон болобо. Мүрысөөнэй дүн гаргажа үзэхэдэ, гусеничнэ тракторта хүдэлдэг трактористнуудай дундаһаа Иван Ефимович Бояркин шалгаржа гараа. Тэрэ дүн хамта 89 балл абажа, ажахынгаа чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, торгон лентэ, диплом, 150 түхэриг мүнгэн шан абаа. Хоёрдохи һуурида Г. Н. Гольшев гаража, диплом, 100 түхэриг мүнгэн шанда хүртөө. Гурбадахи һуури эзэлһэн В. Жамбаловта диплом, 75 түхэриг мүнгэн шан барюулагдаа.

Колесно тракторта хүдэлэгшэдэй дундаһаа 88 балл олоһон Балдан-Доржо Жамсуев эрхимлэжэ, чемпионой торгон лентэ зүүжэ, диплом, 100 түхэриг мүнгэн шан абаа. Хоёрдохи, гурбадахи һуурида гараһан трактористнууд В. Эрдынеев, П. Паданкин гэгшэдтэ мүн лэ диплом, мүнгэн шан үгтэһэн байна.

Тракторна бригадаарнь абажа үзэхэдэ, гурбадахи бригадын механизатор бүхэн эгээн ехэ балл оложо, бригададань «Алтан хоолос» гэһэн дамжуулгын кубок хоёрдохи жэлээ барюулагдаа.

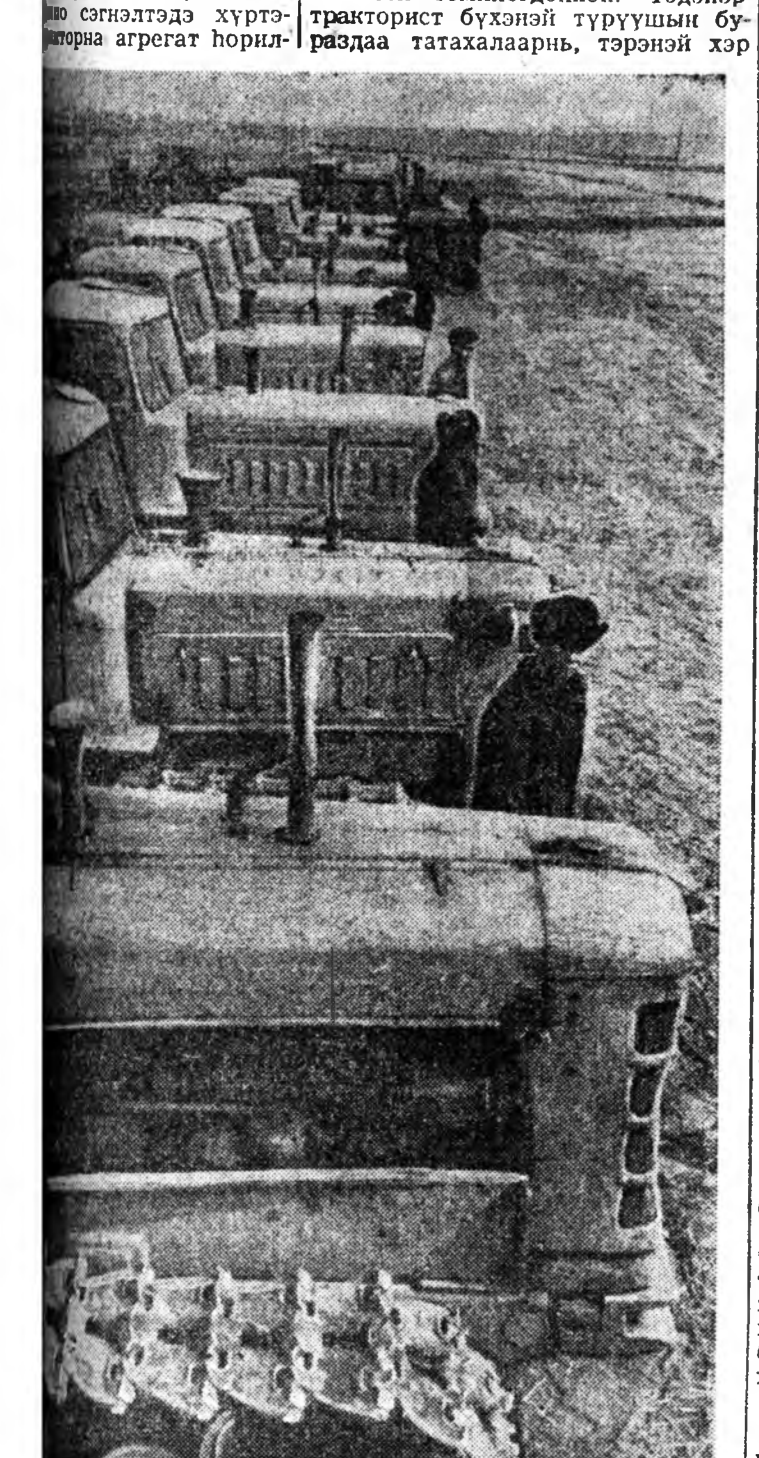
Һорилдоон юу харуулааб гэхэдэ, ажахын трактористнууд һүүлшын бураздаа татаха шадабаряар бага байшоо. Мүн олон тракторист плугаа зүбөөр тааруулжа бирабагүй.

Ерэхэ жэлдэ баһал хабарай хүдэлмэриин эхилхын урда тээ хэн имэ һорилдоо үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэри абаһан тухайгаа ажахын хүтэлбэрилэгшэд механизаторнуудта соносхоо. Тэрэ конкурсдо илаһан гусеничнэ тракторай трактористда «Восход» мотоцикл, колёсно тракторайхида—мотороллер шан үгтэхэ. Хоёрдохи һуури эзэлһэн трактористда (гусеничнэ тракторай)—300 түхэриг, гурбадахида —200 түхэриг мүнгэн шан барюулагдахаар хараалагдаба: Колесно тракторта ажаллагшадай дундаһаа 2-дохи, 3-дахи һуурида гарагшадта 200—100 түхэриг үгтэхөөр тогтоогдоо. Зүгөөр тэрэ һорилдоондо хабаадаха эрхэ олохын тула энэ жэлдэ һайнаар ажаллаха, трактор бүхэндэ тогтоогдоһон хүдэлмэриин даабари (условно хахалалгаар) дүүргэхэ эрилтэтэй.

1969 оной чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэгшэд И. Бояркин, Б-Д. Жамсуев һорилдооной туг буулгаа.

Имэ һорилдооной аша үрэ ехэтэй байһаниинь элитэ. Эндэ трактористнууд газар һайнаар хахалжа һурана бшуу. Газараа һайнаар хахалдаг, элдүүрилдэг болоол һаа, баян ургаса абаха түрүүшын алхам хэгдэхэ ха юм.

Б. ГЫЛЫКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «булад хүлэгүүд» һорилдоондо зэһэгдэнхэй.
Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ЭКОНОМИЧЕСКА ХАРИЛСАН ТУҺАЛАЛСАЛГЫН СОВЕДЭЙ СЕССИ НЭЭГДЭБЭ

Болгариин Арадай Республикын, Венгриин Арадай Республикын, Германиин Демократическа Республикын, Монголой Арадай Республикын, Польшын Арадай Республикын, Румыниин Социалис Республикын, Совет Социалис Республикануудай Союзай, Чехословакиин Социалис Республикын коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, правительствануудай толгойлогшонорой хабаадалгатайгаар Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй сесси апрелиин 23-да Москвада хүдэлмэреэ эхилээ.

Делегацинуудай бүридэлдэ:

Болгариин Арадай Республикаһаа—БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Т. Живков** (делегациин толгойлогшо), БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, БКП-гэй ЦК-гай секретарь нүхэр **С. Тодоров**, БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, НРБ-гэй Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй түрүүлэгшэ, нүхэр **Т. Цолов**, БКП-гэй ЦК-гай гэшүүн, БКП-гэй ЦК-гай Түсэблэлгын-экономическа таһагые даагша нүхэр **С. Дылбоков**, БКП-гэй ЦК-гай гэшүүн, НРБ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд **С. Гюров;**

Венгриин Арадай Республикаһаа — ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр **Я. Кадар** (делегациин толгойлогшо), ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Венгриин Революционно хүдэлмэришэн-таряашадай правительствын Түрүүлэгшэ нүхэр **Е. Фок**, ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Венгриин Революционно хүдэлмэришэн-таряашанай правительствын Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **А. Апро**, ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВСРП-гэй ЦК-гай секретарь нүхэр **Р. Ньерш**, ВСРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, ВНР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд нүхэр **Й. Сипка;**

Германиин Демократическа Республикаһаа—СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **В. Ульбрихт** (делегациин толгойлогшо), СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **В. Штоф**, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь нүхэр **З. Хонеккер**, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь нүхэр **Г. Миттаг**, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь нүхэр **Г. Аксен**, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Г. Вайс**, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, ГДР-эй Госпланай түрүүлэгшэ нүхэр **Г. Шюрер**, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ГДР-эй финансын министр нүхэр **З. Бем**, бүрин эрхэтэ министр, СССР-тэ байдаг ГДР-эй посольствын советник нүхэр **Р. Люцкендорф;**

Монголой Арадай Республикаһаа — МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Ю. Цеденбал** (делегациин толгойлогшо), МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНРП-гэй ЦК-гай секретарь нүхэр **Д. Моломжамц**, МНРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Д. Гомбожав**, МНРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, МНР-эй Госпланай түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр **Д. Содном**, МНР-эй финансын министр нүхэр **Ц. Молом**, МНРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, МНР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд нүхэр **Н. Лувсанчултэм;**

Польшын Арадай Республикаһаа—ПОРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр **В. Гомулка** (делегациин толгойлогшо), ПОРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Ю. Циранкевич**, ПОРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПОРП-гэй ЦК-гай секретарь нүхэр **В. Ящук**, ПОРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **П. Ярошевич**, ПОРП-гэй ЦК-гай гэшүүн ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр **Ю. Кулеша**, ПОРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, ПНР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд нүхэр **Я. Птасиньский;**

Румыниин Социалис Республикаһаа — РКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, СРР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Н. Чаушеску** (делегациин толгойлогшо), РКП-гэй ЦК-гай Гүйсэдкомой, Сат үргэлжын президиумэй гэшүүн, СРР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **И. Маурер**, РКП-гэй ЦК-гай Гүйсэдкомой гэшүүн, секретарь, СРР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **М. Мэнеску**, РКП-гэй ЦК-гай Гүйсэдкомой гэшүүн, СРР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Г. Рэдулеску**, РКП-гэй ЦК-гай Гүйсэдкомой гэшүүн, СРР-эй Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр **М. Бергиану**, РКП-гэй ЦК-гай гэшүүн, СРР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд нүхэр **Т. Мариnеску;**

Совет Социалис Республикануудай Союзһаа —КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр **Л. И. Брежнев** (делегациин толгойлогшо), КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **А. Н. Косыгин**, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр **А. П. Кириленко**, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр **К. Ф. Катушев**, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ нүхэр **Н. К. Байбаков**, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **В. А. Кириллин**, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **М. А. Лесечко**, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша нүхэр **К. В. Русаков;**

Чехословакиин Социалис Республикаһаа — КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр **Г. Гусак** (делегациин толгойлогшо), КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй Федеральна правительствын Түрүүлэгшэ нүхэр **О. Черник**, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь нүхэр **А. Индра**, ЧССР-эй Федеральна правительствын Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Ф. Гамоуз**, ЧССР-эй түсэблэлгын министр нүхэр **Ф. Власак**, ЧССР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд нүхэр **В. Коуцкий** гэгшэд ороно.

Советскэ Союзай делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр **Л. И. Брежнев** эхилэлгын үгэ хэлээд, сесси нээгээ.

Сессиин хүдэлмэриин гурим батаһанай һүүлээр, сессидэ хабаадагшад зүблэхэ зүйлдэ ороһон асуудалнуудые зүбшэжэ эхилбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **А. Н. Косыгин**, ПОРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр **В. Гомулка**, СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **В. Ульбрихт**, ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр **Я. Кадар** гэгшэд заседани дээрэ үгэ хэлээ.

Үглөөнэй заседание КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев, үдэшын заседание—БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Т. Живков хүтэлбэрилбэ.

Сессиин хүдэлмэри бүтэмжэтэй, хани ёһоной оршон байдалда үнгэржэ байна.

* * *

Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй сессиин заседанинуудта КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд нүхэд **Г. И. Воронов, К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин**, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадууд нүхэд **В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов**, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнар нүхэд **И. В. Капитонов, М. С. Соломенцев** апрелиин 23-да байлсаа.

(ТАСС).

МОСКВА. Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй сесси. ТАСС-ай фото. Фототелеграфаар абтаба.

...УУШУУЛАЙ СҮЛӨӨ САГ ТУХАЙ

Залуушуулай хэрэгүүдые эрхилхэ РСФСР-эй Верховно Соведэй комиссида

... (ТАСС). РСФСР-эй ...ведэй Залуушуулай ...рхилхэ комиссиин тү... ...дани депутат А. В. ...үтэлбэри доро апре... болоо. Хүдэлмэриин ... неделидэ ороод бай... ...шуулай сүлөө сагаа ...удал энэ заседани ...хэлсэгдээ. Гэгээрэ... ...твын, Дээдэ ба тус... ...алсалай министерст... ...-эй культурын ми... РСФСР-эй Министр... ...эй дэргэдэхи Физи... ...а ба спортын коми... ...нүүдые, Брянска бо... ...ска областнуудай ...утадуудай Соведүү... ...үүдай мэдээсэлнүү... зүбшэн хэлсээ. Фе... ...истерствэнүүд болон ...үүд, АССР-нүүдэй ...й Соведүүд, ажал... ...удай нютагай Со... ...дкомууд залуушуу... ...үлгын, һуралсалай, ...а бэлэдхэлэй, ажа... ...ыень эмхидхэлгын, ...удалнуудаар нилээд ...ноо гэжэ тэмдэглэг... ...улай һуралсал һай... ...и тэдэнние физкуль... ... соёлой, оборонно... ...ммэридэ хабаадуул... ...алтын үдэр һайнаар ... болоо. ...дотор залуушуулай үдэшын 5000 һургуули, хүдөөгэй залуушуулай 712 һургуули хүдэлнэ. Юрэнхы эрдэмэй, заочно һургуулинуудта 2 миллион үлүүтэй хүбүүд, басагад һурана. Дунда һургуули дүүргэһэн дүрбэн хүн бүриин нэгэнииинь үдэшын гү, али заочно һургуули дүүргэһэн байна. Харин Ивановска областиин дунда һургуули дүүргэһэн арба мянган хүнэй дүрбэ мянганиинь үдэшын ба заочно һургуулинуудые дүүргээ. Заочно, үдэшын һургуулинуудай тоо мүн лэ нилээд нэмээ.

Залуушуулай сүлөө сагаа зүбөөр хэрэглэхэ хэрэг эмхидхэлгэдэ горитой дутагдалнууд бии гээд комиссиин заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Тодорхойлон хэлэбэл, ажал хүдэлмэриһөө сүлөө нэгэ үдэрыень һуралсалай хэшээлнүүдтэ зорюулха тухай РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын дурадхалнууд олонхи һургуулинуудта дүүргэлтэ болгогдоогүй байна. Һургуулинууд ехэнхидээ ажалай үдэрнүүдтэл хүдэлнэ.

Соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай эмхидхэһэн ба олоной хабаадалгатай зарим хэмжээ ябуулганууд сурталайнгаа, уран һайхаһайнгаа талаар доодо хэмжээндэ үнгэрнэ, залуушуулай эрилтэ хангажа шаданагүй. Физкультура эрхилдэг эмхинүүд олоной хабаадалгатай спортын, аяншалгын хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхын тула амаралтын үдэрнүүдые хүсэд хэрэглэнэгүй.

Хүн зоной ажаһуудаг, амардаг газарнуудта физкультура, спорт эмхидхэхэ арга боломжо олонхи хотонуудта хүсэд анхарагданагүй.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Залуушуулай хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин абаһан тогтоол соо РСФСР-эй министерствэнүүд болон албан зургаанууд, АССР-нүүдэй Министрнүүдэй Соведүүд, хизаарнууд болон областьнуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд амаралтын хоёр үдэрэй нэгые юрэнхы эрдэмэй, профессионально-техническэ, соёл культурын хэм хэмжээ дээшэлүүлхын тула хэрэглэхэ гэһэн залуушуулай хүсэл эрмэлзэлые али бүхы аргаар дэмжэхэ, хүбүүд болон басагадые оборонно-спортивна хүдэлмэридэ үргэнөөр хабаадуулха хэрэгтэй гэжэ дурадхагдана.

Эдэ шухала зорилгонуудые бэелүүлгэдэнь министерствэнүүд, албан-зургаанууд, нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудта туһа хүргэхыень гуйжа, ВЦСПС-тэ, ВЛКСМ-эй ЦК-да, ДОСААФ-ай ЦК-да комисси хандаа.

ТЕОРЕТИЧЕСКЭ КОНФЕРЕНЦИ

Дэлхэйн пролетариадай агуу багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулжа КПСС-эй обком теоретическэ конференци үнгэргэбэ.

Партиин райкомуудай секретарьнар, аймагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр, үйлэдбэриин управленинүүдэй начальнигууд, промышленна предприятинуудай партийна комитедүүдэй секретарьнар, хүтэлбэрилэгшэд, республикын эмхи зургаанууд хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, городой дээдэ һургуулинуудай багшанар-эрдэмтэд, Буряадай филиалай эрдэмтэд энэ конференцидэ хабаадаа.

«Хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаан тухай В. И. Ленинэй һургаал, мүнөөнэй оршон байдалда тэрэ сурталай хүгжэн дэлгэрэлгэ» гэһэн темэ эндэ зүбшэн хэлсэгдээ. КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. МОДОГОЕВ энэ асуудалаар элидхэл хэбэ.

Тус һургаалай хэдэ хэдэн гол асуудалнуудаар нэмэлтэ элидхэлнүүд хэгдээ. Пролетариадай бүхэдэлхэйн-түүхэтэ үүргэ ба хүдэлмэришэн анги болон таряашадай холбоо барисаан тухай марксизм-ленинизмын классигуудай номнол гэһэн темээр КПСС-эй Сэлэнгын райкомой секретарь К. Д. ЛУБСАНДОРЖИЕВ нэмэлтэ элидхэл хэбэ. Хаанта засагые унагаан усадхахын түлөө тэмсэгшэ хүдэлмэришэд таряашад хоёрой революционно холбоо барисаанай шиидхэхы хүсэн тухай В. И. Ленинэй сургаал гэһэн асуудалаар Кабанскын үйлэдбэриин управлениин начальник А. А. ДАНЬКО, пролетарска революциин илан мандахын түлөө тэмсэлдэ хүдэлмэришэн ангиин үгытэй таряашадтай байгуулһан холбоо барисаан тухай асуудалнуудые В. И. Ленинэй тодорхойлго гэһэн темээр КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь А. Д. ТАХАНОВ гэгшэд элидхэлнүүдые хээ.

Ленинскэ кооперативна түсэб, хүдэлмэришэд таряашад хоёрэй холбоо барисаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ тэрэнэй дүүргэдэг үүргэ ехэ удха шанар тухай Мухар-Шэбэрэй аймагай соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Ц. О. ЦЫБИКОВ нэмэлтэ элидхэл хэбэ.

КПСС-эй Программа соо, партиин XXIII съездһээ хойшо болоһон КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд дотор энэ гайхамшагта суртал бодолой саашадаа хүгжөөгдэһэн тухайда авиационно заводай партиомой секретарь Г. Д. БОНДАРЕНКО, хүдэлмэришэд таряашад хоёрой холбоо барисаан тухай В. И. Ленинэй һургаалай уласхоорондын удха шанар, энээниие бэелүүлхын түлөө КПСС-эй тэмсэлэй дүй дуршэл тушаа Буряадай АССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министр Д. Д. ЭРДЫНИЕВ гэгшэд мүн лэ нэмэлтэ элидхэлнүүдые хээ.

БАГАШУУЛДА—ОНСО АНХАРАЛ

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Арадай гэгээрэлэй, эрдэм наука ба соёл культурын комисси үхибүүдэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри тухай асуудал апрелиин 23-да хаража үзөө. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб ба СССР-эй 1969 оной Гүрэнэй бюджет хаража үзэхэдөө, Национальностьнуудай Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай дурадхалнууд болон ажаглалтанууд тушаа союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй, СССР-эй министерствэнүүд болон албан зургаануудай ямар хэмжээнүүдые абажа байһан тухай мэдээсэл шагнагдаа.

Комиссиин заседанида хабаадаһан депутадууд шиидхэгдээдүй асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулба. Хүдөө нютаг һургуулиин наһа хүсөөгүй үхибүүдые хүмүүжүүлхэ эмхи зургаануудаар хото городуудайхиһаа муугаар хангагданхай гэжэ тэмдэглэгдээ. Азербайджанай, Таджигай, Литвагай болон бусад республикануудта иимэрхүү байдал тохёолдонхой.

Һургуулиин наһа хүсөөгүй үхибүүдые хүмүүжүүлхэ эмхи зургаануудые бариха түсэбүүд Узбегэй, Казахай, Таджигай, Азербайджанай, Эстониин республикануудта дүүргэгдээгүй байһаар. Багашуулай дундахи хүмүүжүүлгын хүдэлмэрээ саашадань нарижуулха, хүүгэдые шираг шамбай, һайн заншалтай, гоё һайханда дуратайгаар хүмүүжүүлгые һайжаруулха шухала байһанда арадай гэгээрэлэй зургаануудай онсо анхарал хандуулба.

Һургуулиин наһа хүсөөгүй үхибүүдые хүмүүжүүлхэ эмхи зургаануудай ажал ябуулга һайжаруулха, барилга үргэдхэхэ дурадхалнуудые комисси баталан абаа.

БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЕ

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ, МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ АНХАРХА ХЭРЭГ

Урин дулаан үдэрнүүд ерэжэ, урда аймагуудта хүрьhэнэй шиит нойто бариха хүдэлмэри хэгдэжэ, газар хахалжа захалба. Тиигэжэ республикымнай колхоз, совхозууд энэ жэл ороohо таряанай, бусад ургамалнуудай баян ургаса абаха гэhэн социалис уялгаяа бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ эхилбэ гээшэ.

Энэ үедэ колхоз, совхозуудай механизаторнууд, тарялшад, агрономууд урдаа табигдаhан харюусалга ехэтэй зорилгонуудаа hайса ойлгожо, тэрэниие хүсэндэнь хүргэхэ арга замуудаа мэдэрхэ, өөhэдтөө, мүн бусад мүхэдтөө шанга эрилтэ табижа хүдэлхэ болоно.

Байгша ондо ороohо таряа, бусад ургамалнуудые hайнаар ургуулжа, баян ургаса абахын тула юу хэхэ бологдоноб? Ажалдаа тохёолдоhон бэрхэшээлнүүдые яажа дабан гараха б? Эдэ асуудалнуудта би энлэ тогтохо хүсэлтэйб.

Мүнөө жэл хура бороо багатай, ургасада бирагүйшэг байхаар хүлеэгдэнэ. Нютагайнгаа байгаалиин эдэ бэрхэшээлнүүдые хараадаа абангүй байхын аргагүй. Имагтал эдэ бүгэдые шэнжэлжэ, ажалдаа түрүү шүүлэй дүй дүршэл, эрдэмэй түйлалтануудые хэрэглэhэн лэ хүнүүд ямаршье таагүй жэлдэ баян ургаса абажа шадана бшуу. Тиигэбэшье республикымнай олонхи колхоз, совхозууд ургаса дээшэлүүлхэ талаар ажахыдаа бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэнэгүй, ургасань өөдэлнэгүй, зарим газарта жэл бүри уруугаа ороно ха юм. Жэшээнь, Баргажанай аймагай Дэрээнэй совхоз 1966 ондо гектарай 12 центнер, 1967 ондо — 9,7 центнер таряа абажа байhанаа, 1968 ондо оройдоо 4,2 центнертэ орошоо. Нимэ баримтанууд олон үзэгдэнэ.

Яахадаа ургаса дээшэлхын орондо доошоо ороноб, ямар шалтагаанhаа олохон ажахынуудта ороohо таряанай, тэжээлэй ургамалнуудай бага ургаса абтанаб?

Эдэ шалтагаануудай нэгэниинь гэхэдэ, **севооборот наринаар баримталагданагүй.** Олон ушарта урда жэлынь ямар ургамал таригдаhан байгааб, мүнөө ямарынь ургуулагдаха ёhотойб гэжэ зүбөөр, севооборотой гуримаар **шиидхэгдэнэгүй ха юм.** Мүн поле бүхэндэ ямар агротехникэ хэрэглэхэб гэжэ олохон агрономууд hайса боломжолдоггүй байна. **Газарай хүрьhые каток шэрэжэ нягтаруулхада шииг нойтониинь баригдахадаа hайн байгаашье hаань, энэ түрүү арга зарим ажахыда тоогдоногүй.**

Хүрьhэ саг соогоо, hайнаар элдүүрилэгдэнэгүй. Илангаяа **паар, намарай паар оройтожо хахалагдана.** Тиигэжэ буртаг үбhэ ногоон усадхагданагүй бшуу. Мүн уhанай газар ашаг үрэ багатай байhаар. Нилээд ехэ уhалагдамаар таряалан дээрэ ургаса багатай обеос, ешмээн, гэршүүхэ гэхэ мэтэ ургамалнууд таригдашана.

Жэл бүри үрэhэ хүрэнгын гушаад процентнь тарилгын шанарта хүргэгдэнгүй хэрэглэгдэнэ. Эрхим шанартай үрэhэн тон бага. Тиихэ саанаа олон газарта үрэhэн эгээн зохид болзорто таригдажа шадагданагүй, газарай хүрьhэнэй шанарые харалсажа, үрэhэ тариха нормо зүбөөр баримталагданагүй.

Тиимэhээ энэ жэлдэ үрэhэ хүрэнгээ бүхыдэнь тарилгын шанарта хүргэхэ, томо жэжээрнь илгаха, сагай уларил, хүрьhэнэй шанар харалсажа байгаад, эгээн зохид болзорто, тааруу нормоор бариха эрилтэ табигдана. Энэ талаар колхоз, совхозуудай, аймагуудай, үйлэдбэриин управлениинуудэй агрономууд сэхэ харюусалгатай.

Хоёрдохёор, ганданги уларилтай манай республикын эрхэ байдалда тэггүүритэй баян ургаса абахын тула сэбэр паар хэрэгтэй. Теэд энэшье арга боломжоёо хүсэд hайнаар хэрэглэжэ шаданагүйбди. Юуб гэхэдэ, **олон ушарта паар саг болзор соогоо хахалагданагүй, элдүүрилэгдэнэгүй.** Манай эндэ хабар эртэ хахалагдаhан лэ паар ашаг үрэ ехэтэй гээшэ. Апрель, **май hарануудта хахалагдаhан** паар июниин эхеэр хахалагдаhанhаа орходоо **гектарай** 2 центнер ургаса үлүү үгэдэг байгаа бшуу. Хэды тиимэ байбашье, 1968 ондо майн 15 хүрэтэр бүхы паарай оройдоо 13,4 процентнь, июниин 1 хүрэтэр — миил 29 процентнь хахалагдаhан байха юм. Баргажанай аймагта июниин 1 хүрэтэр паарайнь арайхан 9,4 процент хахалагдаад байгаа. Зүгөөр тэдэнэр июль hарата паарайнгаа 31,4 процентые хахалаа. Мүн иимэрхүү байдал Хэжэнгын, Загарайн аймагуудта үзэгдэнэ. Нимэ орой элдүүрилэгдэhэн паар дээрэhээ гектарай алагынь 2 центнер ургаса алдагдаа гээшэ.

Энэ дутагдалаа байгша ондо дабтажа болохогүй. Тракторнуудаа хоёр халаанда, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ, **паараа предплужнигтай, катогтой плугаар, шадаал hаа эртэ хахалаад, зундаа буртаг үбhэндэ тэрэнээ даруулжархингүйгөөр, саг үргэлжэ элдүүрилхэ шухала.** Гансахан хахалжа ябахадаа катог шэрэhэнэй ашаар ургасань 1,8—3,3 центнерээр дээшэлдэг гээшэ.

Гурбадахяар, баян ургаса абаха хэрэгтэ намарай эртын паар ехэ туhатай. **Намар эртэ, сентябриин 15—20 хүрэтэр хахалагдаhан, катогоор нягтаруулагдаhан паарай ургасань нилээд дээгүүр байдаг** гэжэ шэнжэлэгдэhэн. Юуб гэхэдэ, энэ ушарта газарай хүрьhэндэ ургамалда **хэрэгтэй бодосууд, шииг элбэг байжа, буртаг ногоон бага гарадаг.**

Энээнэй бүгэдэндэ **мэдээжэ** байгаашье hаань, олонхи колхоз, совхозуудай намарай паар дан оройтожо хахална. Жэшээнь, нёдондо сентябриин 15 хүрэтэр бүхы намарай паарай **миил 46 процентнь элдүүрилэгдээд** байгаа. Энээн дээрэhээ харахада, республика дотор намарай паарай хахадhаа ехэнхинь оройтожо хахалагдана бшуу. Тиихэ зуураа ехэнхи намарай паар катогоор нягтаруулагданагүй.

Хэрбээ намарай эртын паар ехээр, hайн шанартайгаар элдүүрилдэг болоо hаа, гектарай 2,5 центнер таряа ехэ абахань элитэ. Энээндэ хойшодоо анхарха болонобди.

Жэл бүри паар, намарай паар хахалха түсэбөө дүүргэнгүй байhан дээрэhээ нилээд ехэ таряагаа хабартаа хахалагдаhан газарта тариха баатай болонобди. Энэмнай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ hаад хүргэнэ бшуу.

Энэ жэлдэ бүхы ургамалнуудай баян ургаса абахын тула ажахы бүхэндэ юун хэгдэхэ болоноб?

Түрүүшын ээлжээндэ, хабартаа **газараа hайн шанартайгаар хахалха шухала.** Энэ ушартал газарай хүрьhэ жэгдээр элдүүрилэгдэжэ, шииг нойтоёо алдахагүй, үрэhэн нэгэ адли гүнзэгыдэ таригдажа, жэгдэ hайнаар ургаха ха юм.

Орой таригдаха газарые мүн лэ эртэ хахалхада hайн. Зүгөөр хүнгэн хүрьhэтэй газарые тарилга хэхынгээ урдахана хахалха, хүрьhыень заабол **катогоор нягтаруулха** эрилтэтэй.

Манай колхоз, совхозууд ургасын хойноhоо саг соонь харууhалангүй байжа, нилээд ехэ ургасаяа алдана. **Эртын тарилга хэгдэhэнэй hүүлээр, газар дээрэ хэлхы эшэнүүдэй бултайжа байха үедэ, хүрьhэндэ буртаг ногоонуудай үндэhэн, сагаан утаhандал адли юумэн бии болодог. Эгээл энээхэн үедэ борной ябуулхада,** хүрьhэнэй шииг баригдахаhаа гадна, элдэб буртаг ногооной үндэhэн үгы хэгдэхэ бшуу. Илангаяа мууса элдүүрилэгдэhэн паар, намарай паар дээрэ тарилга хэhэнэй удаа хүнгэн борной ябуулхада аша үрэ ехэтэй гэжэ түрүүшүүл гэршэлжэ үгэнэ. Энэ **арга** хэрэглэхэдэ, тарланай **ургаса** гектарай 1,2—3,1 центнерээр дээшэлдэг байна.

Агротехническа элэ хэмжээнүүдые бэелүүлхын хажуугаар **буртаг ногоо усадхахада гербицид угаа туhатай.** Байгша ондо 150 мянган гектар тарилга дээрэ энэ арга хэрэглэгдэхэ юм. Гербицид хэрэглэhэн газарта гектарай 3 центнер хүрэтэр ургасань дээшэлнэ. Зүгөөр Улаан-Үдын авиаотрядай гэмээр нёдондо гербицид нилээд оройтожо, шанар муутайгаар сасагдаhан. Тэрээн дээрэhээ болоно, гербицид ургасада балай нүлөөлжэ шадаагүй hэн. Байгша ондо энэ дутагдал дабтагдаха ёhогүй, авиаторнууд энэ шухала хүдэлмэридэ эртээнhээ бэлдэхэ уялгатай.

Ургаса дээшэлүүлхэдэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр нүлөөлдэг байhаниинь элитэ. Буряадай хүдөө ажахын туршалтын станциин шэнжэлhэнэй ёhоор, манай эндэ минеральна үтэгжүүлгэ хүрьhэндэ оруулхада, ургаса **гектарай** 6,6—8,3 центнерээр дээшэлүүлдэг байна. Илангаяа уhалагдадаг газарта ашаг үрэ ехэтэй.

Байгша ондо минеральна үтэгжүүлгэ тараалгада тукова сеялкэнүүдые хүсэлөөр хэрэглэхэ тон шухала.

Таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэг гол түлэб механизаторнуудай шадабариhаа, тэдэнэрэй ажал хэрэгтэ ээзн ёhоор, харюусалга ехэтэйгэр хандаhанhаа болохо. Тиимэhээ механизаторнуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, тэдэнэрэй мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ тушаа саг үргэлжэ оролдохо хэрэгтэй. Илангаяа **хабарай хүдэлмэриин үедэ тракторнуудые бүтээсэ ехэтэйгээр, хоёр халаанда хүдэлгэхэ гээшэ шиидхэхы хэрэг мүн.**

Агрономууд, дүршэлтэй механизаторнууд хабарай тарилгын болзорые тон наринаар тоторхо...
Шэниисэ тарилгые ...
эртэлhэнэй хэрэггүй, ...
20 багаар тарибал ...
жэ hанагдана. Тарил...
үнгэргэхын тула ...
аргаар сеялкэнүүдтэ хэ...
дээр комбайнернуудые ...

Таряалан дээрэ хэгд...
риин шанар hайжаруул...
ажахы бүхэндэ тусхай ...
гуулжа, таряанай гар...
хушаха үедэ бүхы ...
ябаал, хабарай тари...
наар хэгдэhые сагнахы...
сэгнэлтын зэргээр механ...
та шагнал үгэбэл hайн ...

«Газар таряалан эрхи... ладаг коллектив» гэhэн ...
рэ зэргэ колхоз болон ...
бригада болон отделени...
тушаа КПСС-эй обком...
кын Министрнүүдэй С...
жэлдэ абаhан тогтоол Б...
доторoo хүдөө ажахын ...
лай баян ургаса абаха ...
лөөлжэ, социалис мүр...
лынь болохо байhаниинь ...

Бии байгаа дутагдал...
усадхажа, энэ жэлдэ, ...
хоёр-гурбан жэлдэ орой...
хартаабхын, тэжээлэй ...
лай ургаса горитой ...
В. И. Ленинэй түрэhөөр ...
ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр ...
шэ республикымнай бүх...
торнуудай, тарялшадай ...
дэй дайшалхы хэрэг мүн.

Б. НИ...
республикын хүдөө ...
министрэй ...

Псков хотодо мелиораторнуудай семинар болоо. Үбэлэй уhалууриин барилга хэхэ те... шаа асуудалнууд семинар дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. РСФСР-эй, Украинын, Белоруссиин, Б... лай шадархи республикануудай мэргэжэлтэд болон эрдэмтэд, мүн Финляндиhаа ерэhэн дел... нарта хабаадалсаа. Зураг дээрэ: уhа ябуулха соргонуудые ябталан ашаха арга семинарта ... шадта харуулагдажа байна.

ТАСС-ай фото...

КОММУНИСТ ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

НЭРЭ ХҮНДӨӨРӨӨ СУУРХАНА

Ажалша хүн лэ нэрэтэй, хүндэтэй ябадаг. Илангаяа коммунистнуудай дунда тиимэ жэшээтэ хүнүүдэй байгаагүй hаа, хаана байхань hэм.

...Партийна суглаан дээрэ сабшалан hайжаруулха тухай хөөрэлдөөн боложо байба. Тэрээндэ коммунист Иван Гаврилович Ощепков hанажа ябаhанаа сэхэ хэлэжэ үгөө hэн.

— Сабшалангаа мүртэйгөөр hайжаруулжа биранагүйбди. Манадта юун хэрэгтэйб — найдаха юумэмнай энэл бэшэ юм гү? Хаядаа сабшалантай аад, ондоо тээгүүр үбhэ сабшажа байхабди, — гээд тэрэнэй үгэеэ эхилхэдэнь, хүнүүд абяа аниргүй бололсоод шагнаба.

Нээрээшье, Наринай отделениин бүхы сабшалангые жэл бүри hайнаар уhалаад, үтэгжүүлээд байгаа hаа, үбhэн ургахагүй гэжэ байхагүй. Мүнөө абтажа байhан үбhэндэ орходоо 1,5—2 дахин ехэ ургаса хуряагдаха байха hэн. Энэ коммунист hанаандаа ингэжэ шэбшэжэ ябадаг хадаа, өөрынгөө hаналые суглаан дээрээ дуулhан хөөрэжэ байдаг. hайн үгэ хэлэжэ, hайн hанамжа дурадхал оруулжа байхадань, тэрэнэй үгыень хэн дэмжэхэгүй hэм.

— Иван Гаврилович сабшалан hайжаруулха тушаа тон зүб хэлэнэ, — гэжэ олон коммунистнууд мэдүүлээ.

Отделениие эрхилэгшэ Дансаран Самбуевич Баиновтай хөөрэлдэхэдэ, нүхэр Ощепков фермые даажа байгаад, өөрөө хамаг сабшалангаа уhалжа, үтэгжүүлжэ байдаг юм. hаалишадай бүхы ажалые харюусана, хажуугаарнь луговод болоод хүдэлнэ. Ингэжэ яагаад ажалаа хүшэ хүрэнэб гээд hонирхоходо: «Иван Гаврилович хаанаhаа үрдеэд лэ байха даа. Фермынь байдал тоб гэмэ. Түсэбынь дүүргэдэггүй гэжэ байхагүй. Сабшалангынь ябдагар, жэл бүхэндэ бардам хүрэхэ үбhэтэй байдаг» гэжэ Дансаран Самбуевич хөөрэнэ.

Наринай hаалиин фермэдэ нэгэ бишыхан «ДТ-20» трактор үгтэнхэй. Иван Гавриловичай жэлэй дүрбэн сагта «унадаг мориниинь» тэрэл ха юм. Үглөөгүүр фермэдээ ерэжэ, hаалишадтаяа хөөрэлдэжэрхёод, тэдэнтэеэ адли ажаллажа байха. Малай хото хорёо соогуур ябахадаа, хараха обёорхогүй юумэниинь үгы. «Эндэтнай иимэ байна... Тиимэ юумэ хэгты» гэхэ. Үгышье hаа, өөрөө ошоод хүндэ хамhалсаха. Заримдаа hаалишад Иван Гавриловичhаа түбэгшөөдэг, урдаhaань шанга үгэ дуугардаггүй. Нэрэтэй, хүндэтэй ябаhан хүнэй урдаhaа юу хэлэхэбши; юумэ хэхэгүйб гээ hаашни, оронтошни өөрөө ошоод хэжэрхиhэн байха. Хожомынь: «бригадиртаяа юундэ тиигэбэ гээшэбиб» гэжэ hанахаш. Тиимэ хүнтэй арсалдажа болохо аал!

Суглаанай hүүлдэ энэ коммунисттай уулзахадамнай, даалгабари абаhан тухайгаа хөөрэбэ. Сабшалан hайжаруулха табшагай hарада Наринай hаалиин фермын малшад эдэбхитэйгээр хабаадахань. Сабшалан даажа байдаг бригада бүхэндэ гурба мянган hургаар отолжо, посхоод бариха гэжэ колхозойнь правленидэ хэлсэгдэhэн шиидхэбэри партийна суглаан дээрэ дуулгагдаа. Тиихэдэ мүнөө жэлдэ бүхы сомоонуудаа шарга дээрэ hүрилэгдэхөөр хараалагданхай. Гадна наг шэбхэ зөөхэ хэрэгтэй, газар уhалха саг ойртоо. Иван Гавриловичай бодоходонь, хэхэ, эмхидхэхэ хүдэлмэринь аргагүй ехэ. Малшадайнгаа хүсые зүбөөр хубаарилжа, түс түстань даабари үгэжэ байhан тухайгаа коммунис Ощепков хөөрэхэлөө:

— hаалишадые ажалhаань hамааруулжа, холо хаанашье абаашахагүйбди. Тэдэнэр сүлөөтэй сагтаа Наринай адагай участок дээрэ шэбхэ гаргалсаха байха. Мал адуулагшадай зариман hургаар отолосохо. Би өөрөө трактор дээрэ hуугаад, шэбхэ зөөхэмни. Уhа саhанай гэхэдэ, сабшалангаа уhалхаб, — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

hайн танилсахада, коммунист Иван Гаврилович дааhан тушаалдаа үнэн сэдьхэлээ табидаг, юумэ хэхэ, бүтээхын лэ түлөө хододоо оролдожо ябадаг байгаа. Нимэ хүнэй эмхидхэжэ, өөрөө хэжэ байhан ажалыень хараад баярлахаар даа. Үнгэрhэн үбэлдөө hэтэ хүдэлжэ, фермынгээ сабшалангай нилээд ехэ газартань шэбхэ гаргаа. Тэрэ өөрынгөө жолоодожо ябадаг бишыхан тракторые магтана. «Ёhотойл фермын ажалые hанаhан соонь бүтээдэг машина даа» гээд хөөрэнэ.

Хэдэн жэлэй саада тээ колхоздонь гансахан нимэ тракторай ерээд байхада, Иван Гаврилович фермэдээ абаhан байна. Гансахан өөрынгөө гараар тэрэнээ харууhалжа, фермынгээ бүхы юумые бүтээдэг болонхой. Малай тэжээл зөөхэеэ автомашина эрижэ колхозой правленидэ нэгэтэшье ошодоггүй. Энэ тракторааран шэбхэ зөөхэдөө өөрынгөө урлажа бүтээhэн багахан бульдозерые урдань тодходог. Тэрээгээрээ ямаршье дал, хото уруу hаадгүй орожо, шэбхыень этэржэ гаргадаг. Зундаа морин косилкануудые тракторта шагтагалаад ногоо сабшана. Тармуур тодхоод үбhэ тармана. Хүнүүд энэ тракторыень «Иванай универсал» гэлсэдэг болоhон байна.

Нёдондо коммунист Иван Гаврилович Ощепков Наринай адаг, Царам гэжэ газарнуудта байдаг фермынгээ сабшалангые бултыень үтэгжүүлжэ, уhалжа, гектар бүриhөөнь дунда зэргээр 27 центнер үбhэ хурлаhан байгаа. Мянгаад центнер hайн шанартай үбhэн хуряагдажа абтаа. Нимэ хүниие жэшээтэ hайн коммунист гэлсэхэшье ёhотой.

Луговодуудай дунда үшөө хоёр коммунист байна. Цыренжап Баинов олон жэлэй туршада луговодоор ажаллаhан. Мүн урдань колхоздоо бригадираар удаан сагта хүдэлhэн Дабаажаб Буянтуев сабшалан даажа абанхай. Эдэнэр нёдондо 150 гектар газарай 120 гектарыень хоёр-гурба дахин уhалжа, гектар бүриhөө 25—27 центнер ургаса хуряаhан байна.

Манай Наринай сабшалан дээрэhээ иимэ ургаса хуряагдаагүй юм. Зарим жэлнүүдтэ гектар бүриhөө арбаад центнер үбhэ сабшажа абахадаа, hайн гэлсэгшэ бэлэйбди. Сабшалан гээшэ хүнэй гар хүргэжэ байхада ургасатай байгша. Зүгөөр оролдоо hаашни ногоон ургаха, үгы hаа — үгы! — гээд коммунист Цыренжап Чойропович хөөрэнэ.

Ахалагша луговодой гэртэ, стол дээрэнь шэнэхэн час шэнхинэнэ. Тэрэнь республикын луговодуудай суглаан дээрэ абаhан бэлэгынь байгаа. Энэ коммунист hаяхан аймагтаа болоhон суглаанда хабаадажа, дүй дүршэл тухайгаа нүхэдтөө хөөрэжэ үгөө.

— Сабшалан гээшэмнай ёhотойл баялигнай ха юм даа. Манай отделенидэ 240 гаран гектар газар бии. hүүлшын жэлнүүдтэ малай фермэ, отарануудта, луговодуудта даалгагдажа, бүри үрэжэлтэй болгогдожо байна. Гэбэшье үшөөл захалад гарагдаагүй. Гектар бүриhөө 6-7 центнер үбhэ сабшагдадаг участогууд бии. Нилээд ехэ газарнай шугы бургааhанда дарагдажа байна. Саашадаа сабшалан үргэдхэхэ тушаа хэмжээн абтажал байгаа юм. Минии hанахада, хамтаараа хүсэлөө hаа, бүтээхэл байхабди, — гэжэ үбгэн луговод хэлэнэ.

Коммунист хүн хамтын ажалай түлөө hаналаа табижа байха ёhотойшье гээшэ. Юуб гэхэдэ, колхозойнгоо баян болоходо, экономикынь хүгжэжэ байгаа сагта колхозниигуудай өөhэдынь ажаhуудал түбхинэмэ hайн болохо ха юм. Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой коммунистнууд сабшалангаа hайжаруулхын түлөө оролдосотойгоор, үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байхадаа, хамтынгаа хэрэг шиидхэлсэжэ, В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй алдарта ойе амжалтаар угтахые, ажалаараа өөhэдынгөө үльгэр жэшээ харуулхые хүсэнэ.

Т. ГАРМАЕВ.

АЛДАРТА ОЙЕ УГТУУЛА...

Арадай агууехэ багша В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула бэлэдхэл орон доторнай үргэн дэлисэтэйгээр ябажа байна. Энэ гайхамшагта ойе угтуулан, ажалшан арад бүри эршэтэйгээр хүдэлжэ, хаа хаанагүй ехэ амжалтануудые туйлана.

Манай локомотив-вагон заhабарилгын заводой бүхы участогуудта энэ талаар мүн лэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдажа байнхай. Заводой цехүүд, таhагуудай партийна организацинууд ажалшадые В. И. Ленинэй ажабайдал, ажал ябуулгатай танилсуулна, марксизм-ленинизмын зохёолнуудые шудалхадань туhална.

Заводой 15 цехүүдтэ лениннэй түрүүн ажалшадайнгаа дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха тухай хэлсээд, шухала хэмжээнүүдые абажа байна.

Жэшээнь, 20 хүнhөө бүридэhэн тусхай лекторскэ бүлэг эмхидхэгдээ. Мүнөө заводой цехүүд соо «В. И. Ленин ба техническэ дэбжэлтэ», «Ленин оронойзэбсэгтэ хүсэн тухай», «Ленин тухай дурасхаалнуудhaa» гэhэн темэнүүдээр тус бүлэгэй гэшүүд Уланов, Березкин гэгшэд hонирхолтой лекцинүүдые уншажа үгөө. Үшөө олон тусхай темэнүүдээр лекцинүүд уншагдаха түсэбтэй.

Заводой 15 цехүүдтэ ленинскэ уншалганууд үнгэргэгдэнэ. Иимэ уншалгануудые үнгэргэгшэд Ильичэй намтар анхарал татамаар хөөрэжэ үгэхэhөө гадна, мүн кинофильм, диафильмүүдые харуулдаг, мэдээжэ уран зураашадай зурагуудые хэрэглэдэг юм. Олохон цехүүд өөhэдын фильмоскопуудтайшье болонхой гээшэ. Илангаяа электромашинна, локомотив-хабсаралгын, аппаратна, вагон-хабсаралгын цехүүдтэ ленинскэ уншалганууд урагшатайгаар хэгдэнэ гэжэ тэмдэглэмээр. Шадамар бэрхээр Ильичэй биографи хөөрэдэгөөрөө электромашинна цехhээ нүхэр Веревко, вагон-хабсаралгын цехэйхид Тыванюк гэгшэд ажал... дунда хүндэтэй боло...

Илангаяа залуушу... В. И. Ленинэй биогр... лалгын хүдэлмэри ... гаар ябуулагдана. «... шын hургаалаар, ... ряар урагшаа ... вагон-хабсаралгын ... уряалаа hэн. Мүнөө ... организаци бүхы ... рез Ильичтэ зорюу... нэй алдарта ойе ... лаараа угтаха гэжэ ...

Һаяар эндэ В. И. ... ажал ябуулга, ажаб... «Ильич ба залуу ... темээр комсомолой ... үнгэргэгдэхэ. Энэ... нэй зохёолнуудые ... шудалалгада гори... үзүүлхэ юм.

Гайхамшагта ойдо ... даhан бэлэдхэлэй ... түлэг дундаа ябажа ...

Г. БЕРД...
ЛВРЗ-гэй ...
политическэ гэгэ...
бинедые ...

САЛИН ХҮЛҺЭНЭЙ ШЭНЭ ГУРИМ

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ салин хүлhэнэй саг үргэлжэ нэмэлгын тон ехэ удха шанартай байhаниинь мэдээжэ. hүүлэй жэлнүүдтэ ажалшадай ажаhуудал hайжаруулха талаар яhалахан ехэ юумэн хэгдээ. Мүнөө колхозуудай гэшүүд hapa бүри салин абадаг болонхой. Нэгэ ажахыда олон жэлдэ таhалгаряагүй хүдэлhэн трактористнуудай салин хүлhэн дээшэлүүлэгдэнхэй. Гадна намарай, үбэлэй үедэ техникэ заhабарилга болон бэшэшье хүшэр хүндэ ажалда ябаhан механизаторнуудта дээшэлүүлэгдэhэн салин түлэгдэнэ. Мүнөө хүдөө нютагуудта hаралаа 72 түхэригhөө бага салин хүлhэ абадаг хүн байхагүй.

hү, зөөхэй гаршалиг багатайгаар гүрэндэ тушаажа, тэрээнhээ абтаhан бүхы олзын 70 процентые hаалишад, мал харууhалагшад, hүнэй, hү тушаан абадаг пунктнуудай хүдэлмэрилэгшэд, hү зөөдэг автомашинануудай жолоошод, hаалиин гүүртэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, тоо бүридхэгшэд, лаборантнууд болон бригадирнуудта шагнал болгон барюулха тогтоол гаранхай.

Гадна СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1968 оной октябрьhаа эхилжэ колхоз, совхозуудай ажалшадта «Мал ажалай нэгэдэхи классай мастер», «Мал ажалай хоёрдохи классай мастер» гэhэн нэрэ олгохоор тогтооhон байна. Энэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн ажалшадай салин хүлhэн тус бүреэ 10—20 процент нэмэнхэй. Теэд энэ нэрэ зэргэ ямар хүнүүдтэ олгогдоно гээшэб?

hүүлэй хоёр-гурбан жэлдэ амжалтатайгаар ажаллажа, даажа абаhан малайнгаа ашаг шэмэ, продукциингаа шанар дээшэлүүлhэн ажалшадта энэ нэрэ зэргэ олгогдодог байна. Энэ нэрэ зэргэдэ зууршалагдаhан ажалшад нэн түрүүн ажахы дотороо шалгалта гарадаг юм. Зоовет-hуралсалаар тусхай курсануудые дүүргэhэн хүнүүд шалгалта үгэдэг. Ингэжэ энэ нэрэ зэргэ hаалишад, тугалшад, малшад, мал харууhалагшад, гахайшад, хонишод, тахяашад, моришод, адуушад, ан үсхэбэрилэгшэд, зүгышэд болон искусственна аргаар адууhа мал, хони үрэжүүлэгшэдтэ олгогдоно.

Мал ажалай хоёрдохи классай мастер нэгэ газартаа гурбан жэл соо хүдэлжэ, энэ хугасаада бригада, гүүртэ, отделени гү, али ажахынгаа валова продукци үйлэдбэрилhэн хэмжээнhээ 10—25 процент дээгүүр дүн туйлаhан байха зэргэтэй. Адуулжа байhан малайнь ашаг шэмэ бригада, гүүртынхиhээ бага бэшэ байха юм. Энэ туйлалтыень колхозой правлени, совхозой дирекци хүдэлмэришэдэй комитедтэй хэлсэжэ, аймагай хүдөө ажахын управленидэ баталуулдаг. Харин мал ажалда саг зуура хүдэлдэг хүнүүдэйхи ходо хүдэлдэг малшадайхида орходоо 5—10 процентээр бага байха болоно.

Мал ажалда хүдэлhэн хүнүүд адууhа малай, хонидой анатоми болон физиологи, тэжээл, тэрээниие зүбөөр хадагалалга, тэжээл бэлдэлгэ, эдеэлүүлгэ, зоотехни болон ветеринариин гол эрилтэ, мал зүбөөр үсхэбэрилхэ хэрэг, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлгэ, элдэб үбшэ, ажалдаа хэрэглэдэг механизмуудаа, үйлэдбэрилhэн продукциингаа өөрынь үнэ сэн дээшэлүүлхэ хэрэг мэдэхэ зэргэтэй.

Харин мал ажалай нэгэдэхи классай мастер нэгэ ажалдаа 5 жэл хүдэлжэ хоёрдохи классай мастерhаа 5—10 процент дээшэ дүнгүүдые туйлаhан байха ёhотой.

Малшад энэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын тула хоёрдохи классай мастерай мэдэхэ юумэ бүгэдыень мэдэхэ зэргэтэй. Гадна ажалдаа хэрэглэдэг оньhон машинануудаа заhаха, мэргэжэлээ дээшэлүүлэн, түрүү дүй дүршэл шудалжа, тэрэнээ ажалдаа халан хэрэглэдэг, дүй дүршэл багатай нүхэдтөө туhалха, мэргэжэлдээ ойро үшөө нэгэ мэргэжэлтэй болохо эрилтэтэй.

Адууhа малhаа hү, маха, ноohо абадаггүй миил харууhалдаг хүнүүдтэ энэ нэрэ зэргэ совхозой директоэр гү, али колхозой правленеэр олгогдожо, үйлэдбэриин управленеэр баталагдадаг.

Мал ажалай нэгэдэхи, хоёрдохи классай мастер гэжэ нэрэ зэргэ олгохо шалгалтын комисси ажахын хүтэлбэрилэгшэ (комиссиин түрүүлэгшэ), главна зоотехник, ветврач, инженер, отделениинүүдэй эрхилэгшэд, гүүртэ, бригадануудые даагшад болон хүдэлмэришэдэй комитедэй түлөөлэгшэhөө бүридэнэ.

Шалгалтын комисси хүдэлмэришэдэй квалификационно характеристикын ёhоор малшадай шалабари, туйлалтануудые хаража үзэдэг. Малшад энэ шалгалта өөрынгөө мэдүүлгээр гү, али отделени ба гүүртын хүтэлбэрилэгшэдэй зууршалгаар гарана. Энэ **шалгалтын** шиидхэбэри тусхай протокол соо бэшэгдэжэ, аймагай үйлэдбэриин управленеэр баталагдадаг. Энээнэй hүүлээр малшадта тусхай үнэмшэлгэ барюулагдадаг. Ингэжэ баталуулагдаhан малшадай салин хүлhэн 10—20 процент нэмэнэ. Шалгалта гаража шадаагүй малшад зургаа hарын үнгэрөөд байхада дахин шалгалта гараха юм. Шалгалтын комисси ажалдаа хайша хэрэг хандаhан малшадай энэ нэрэ зэргые болюулха эрхэтэй. Энэ шиидхэбэри үйлэдбэриин управлениин баталhанай hүүлээр хүсэндөө ороходо. Мал ажалай мастерай ондоо ажалда ороо hаань, олоhон нэрэ зэргэнь өөртэнь үлэнэ.

Эндэ колхоз, совхозуудай зоо-ветеринарна мэргэжэлтэдэй харюусалгатай байhаниинь мэдээжэ. Тэдэнэр малшадаа шалгалтада hайнаар бэлдэхэ ёhотой. Мэргэжэлтэд малшадай мэргэжэл дээшэлүүлхэдээ ажалаа научна аргаар эмхидхэжэ, малайнгаа ашаг шэмэ нилээд дээшэлүүлхэ аргатай болоно.

Зүгөөр зарим ажахынуудта энэ хэрэг орой анхарагданагүй. Жэшээнь, Оймморой совхоздо шалгалтын комисси М. Ф. Баташев түрүүтэй 30 hаалишадта нэгэдэхи классай мастер, 10 hаалишадта — хоёрдохи, 5 малшадта — нэгэдэхи, хоёр малшадта — хоёрдохи, 6 гахайшадта — нэгэдэхи, гурбан гахайшанда — хоёрдохи классай нэрэ зэргэ олгоhон юм. Ингэжэ 41 хүндэ нэгэдэхи, 15 хүндэ хоёрдохи классай мастер... олгогдоо. Эдэ тоонуу... хэлэнэб? Нэрэ зэргэ ... шадта олгогдоно гээ... шад П. Д. Илыгеев, ... ева, малшан К. Е. Ту... хайшан Н. И. Лобано... ажалдаа hайнаар ха... түлөө нэгэдэхи классай ... hэн нэрэ зэргэ бай... кын аймагай үйлэдбэ... лени энээниень бата... равлени совхозой 11 ... нэгэдэхи, 46 хүндэ хо... сай мастер гэhэн нэр... жо баталаа. Энэ хэрэ... магай Борьёогой сов... муугаар ябуулагдана. ... хонишон шалгалта гар... хүлhөө дээшэлүүл... болотор шалгалтын ... шиидхэбэринүүд айма... риин управленидэ ... байhаар.

Мэргэжэлээ дээшэл... шадта үнэмшэлгэнүү... ёhололой оршон бай... ха хэрэгтэй.

Б. ЦЫ...
Буряадай АССР-...
ажахын мини...
ажалай ба салин ...
таhагай ...

Н. К. КРУПСКАЯ

ЛЕНИН ТУХАЙ ДУРАСХААЛ

РЕВОЛЮЦИИН ШЭНЭ ДЭБЖЭЛТЫН ЖЭЛНҮҮД

ПАРИЖ ...1–1912 ОНУУД

...910 оной һүүл тээшэ ре... ...дэбжэлтэ боложо эхилээ. ...й августда—дайнай захал... ...–1914 онуудай туршада ...нэй хүдэлөөнэй улам ...ржэ байһан тухай мэдээ... ...бүри дуулдажа байгша...

...иаг хэдэн олон забастов... ...тэ восстани, олониитын ...е, мүн хархис байдал ...д ондоо болоһон байгаа. ...һаа, юрэнхы байдалшье ...а хубилаа. Интеллигенци... ...ондоо болошоо. 1905 онһо ...интеллигентнэр хүдэлмэ... ...н болохоор дэмжээ бэлэй. ...тариат айхабтар шэрүүн, ...анга тэмсэл хэхэ, ямар ...рхай тулюур конститу... ...тэмсэлээр хизаарлахагүй ...н болоходонь, интелли... ...мэришэдые ехээр дэмжэ... ...он юм.

... газетын Питертэ, ...зетын Москвада гаража ...Ильич тон ехээр баяр... ...шар юуб гэхэдэ, хилын ...дадаг нюуса газетэнүүд ...туса хүргэгдэдэг байгаа ...н саанаһье, Россидашье ...ух дүүрэн, хамаг юумэ ...байһан үе һэн. Тиимэ... ...гүүтэй бэшэжэ байха ... газетэ, журналнуудай

Россида гарадаг болоходонь, Ильич тон ехээр баясадаг байгаа.

Москвада гараһан «Мысль» газетын нэгэдэхи номерые Ильич ехэтэ һайшаагаа бэлэй. Тиигээд «Звезда» «Мысль» хоёрто статьянуудаа олоор эльгээжэ эхилбэ. Нюусабшэ газетэнүүдые хэблэхэ гээшэ тэрэ үедэ бэлэн хэрэг бэшэ байһан. Февраль соо Москвада Скворцов-Степанов, Питертэ Бонч-Бруевич болон Лидия Михайловна Книпевич гэгшэд баригдажа хаагдаа һэн. Тиин апрель һарада «Мысль» хаагдаад, июньдэ 25-дахи номер дээрээ «Звездашье» болюулагдаһан. Тиигээд аяар ноябрьда дахин гарадаг болобо («Звездагай» 26-дахи номер ноябрийн 5-да гараһан юм). Тиихэдээ ёһотойл большевик газетэ болоһон байгаа. Бакуда «Современная жизнь» гэжэ мүн лэ большевик газетэ толилогдожо эхилээ.

Питертэ «Просвещение» гэжэ нюусабшэ журналай гарадаг болохо тухай нүхэр Савельевтэй июль һарада хэлсэжэ эхилбэбди. Тиигээд тэрэ журнал 1911 оной һүүл багта гарадаг болоо һэн.

Владимир Ильич эдэ газетэ, журналнуудые тон анхаралтайгаар уншадаг, мүн тэдээнтэ ходо бэшэдэг байгаа...

1911 оной хабар Париж шадар партийна һургуули одоол нээгдэһэн юм. Хүдэлмэришэд, партиин гэшүүн-меньшевигүүд, отзовистнууд һургуулида абтадаг байгаа. Питерэй хоёр хүдэлмэришэн — Белостоцкий (Владимир), Георгий (обогыень һананагүйб), мүн эхэнэр хүдэлмэришэн Вера Васильева гэгшэд эгээ түрүүлэн ерэһэн. Эдэнэр бултадаа ушар ёһо һайн мэдэхэ түрүү хүнүүд байгаа. Ерэһэн үдэшэнь Ильич кафедэ эдеэлүүлхэеэ абаашаад, бүхэли үдэшэндөө тэдэнтэй хөөрэлдэһыень, Питер тухай, хүдэлмэри тухайнь олон юумэ асуужа, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй дахин дэбжэжэ эхилһэнэй шэнжэ элирүүлхые оролдоһыень һайн һанаһаб.

Һүүлээрнь Москвагай хоёр хүдэлмэришэн хүрэжэ ерэбэ. Тэдэнэй нэгэниинь — Присягин гэжэ нилээд ухаатай, арһа элдэгшэдэй «Посадчик» гэдэг нюуса газетын редактор байһан хүн һэн. Бэшэхэдээ тон бэрхэ, тэд ехэ хитүү, хирүү заншай юм бэлэй. Хэлэжэ эхилхэдээ сэдьхэлынь ехээр хүдэлжэ, гарынь шэшэргэнэжэ байха.

Присягин граждан дайнай үедэ Барнаулда губпрофсоведэй түрүүлэгшэ байтараа, Колчагта буудуулшаһан юм.

Парижһаа 15 километрэй газарта байдаг Лонжюмо гэжэ деревнидэ, нэгэшье ород хүнэй, дачнигуудай байдаггүй газарта һургууляа эмхидхэхэ гэжэ шиидэбэбди. Лонжюмо гээшэ шоссе дахуулжа баригдаһан, унжагар ута француз деревни байгаа. Тэндэ Инесса бүхэли гэр хүлһөөр абаба. Тэрэ гэртэнь Серго (Орджоникидзе), Семен (Шварц), Захар (Бреслав) гэгшэд байрлаа. Серго урда тээнь Персидэ байһанаа, һаяхан Париж ерэһэн юм. Плехановецууд, ликвидаторнууд болон впередовецуудта ямараар хандаха тухай Ильич Сергогой дэлгэрэнгыгээр бэшэлсэгшэ һэн. Кавказай большевигүүдтэй илангаяа ехээр бэшэлсэдэг байгаабди. Сергоһоо нилээд удаан бэшэг ерэнгүй байтараа, нэгэтэ хүн ерэжэ дуулгахадаа: «Доро хүн ерээд байна. Францүзаар нэгэшье үгэ хэлэнэгүй. Танайда ерээ ёһотой», — гэбэ. Доошоо буухадамни, кавказ янзын хүн энеэбхилэн зогсожо байба. Тэрэмнай Серго байгаа. Тэрэ сагһаа хойшо Серго эгээл дүтын нүхэдэй нэгэн болоо һэн. Семен Шварцые бидэ үнинэй мэдэхэ байгаабди. Минии эжы тэрээндэ илангаяа дуратай бэлэй. Арбан юһэтэй залуухан хүбүүн ябахадаа, һогтуу шэнги болоод, завод дээрэ листовконуудые тарааһанаа эжын хажууда хөөрэһэн байха. Бреславые мүн лэ 1905 онһоо хойшо мэдэхэ байгаабди. Тиигэжэ Инессын гэртэ бултадаа манай һайн таниха зон байрлаба.

Бидэнэр Лонжюмодо арһа элдэдэг хүдэлмэришэнэй хоёр дабхар шулуун гэр соо хоёр таһалга абажа байрлабабди. Тиимэһээ жэжэхэн предприятиин хүдэлмэришэнэй байра байдалые ажаглан шэнжэлхэ аргатай болобобди. Гэрэймнай эзэн эртэ үглөөгүүр ажалдаа ошоод, эсэжэ зүдэршэһэн юумэ үдэшэлэн бусадаг һэн. Гэрэйнь хажууда таримал модон, сэсэрлиг гэжэ байхагүй. Заримдаа тэрээндэ стол, стул гудамжада гаргажа үгэхэдэнь, эсэнгеэр гараа дэрлэжэ удаан һуудаг бэлэй. Хамта хүдэлдэг хүнүүдынь нэгэтэшье гэртэнь орохогүй. Манай гэр тушаа добо дээрэ тобойжо байдаг сүмэдэ амаралтын үдэр ходо ошохо. Тэндэ соностодог хүгжэм сэдьхэлыень доһолгодог һэн. Оперодо дууламаар һайхан хоолойтой монах эхэнэрнүүд ерэжэ, Бетховен болон бусад хүгжэмшэдэй зохёолнуудые уянгалуулан татадаг бэлэй. Өөдэ нара үзөөгүй, уйтай хүшэр байдалтай энэ хүнэй тиимэ хүгжэмһөө уярдагынь гайхалгүй байгаа. Мүн лэ арһа элдэдэг мэргэжэлтэй, зобожо тулижа һуудаг байһан Присягинтай энэ хүниие ээлүүдгүй жэшэдэг һэмди. Хэды хүндэ байдалтайшье һаа, энээнай ушар ёһо мэдэхэ тэмсэлшэ, зон нүхэдөөр олон, хүндэтэй хүн байгаа бшуу...

Удангүй һурагшад бүгэдэ суглараба.

Хэшээлнүүднай таһалдангүй болодог һэн. Владимир Ильич политическэ экономёор (30 лекци), газар тухай асуудалаар (10 лекци), социализмын һургаалаар (5 лекци) уншаба. Инесса политическэ экономёор семинар үнгэргэдэг. Зиновьев Каменев хоёр партиин түүхэ уншадаг байһан. Семашко хэдэн лекци хэһэн юм. Гадна Рязанов Баруун-Европын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түүхээр, Шарль Раппопорт — француз хүдэлөөгөөр, Стеклов болон Финн-Енотаевский—гүрэнэй эрхэ болон бюджедээр, Луначарский—литератураар, Станислав Вольский газетнэ техникээр лекцинүүдые уншаһан байха.

Нэтэрүүгээр, ехээр номоо үзэдэг һэн. Үдэшэндөө хаа-яа хээрэ гаража дуу дууладдаг... элдэб эсын юумэн тухай хөөрэлдэдэг бэлэй. Ильич заримдаа тэдэнтэй ошолсодог һэн...

Августын тэнгээр һөөргөө Париж зөөжэ ошоо һэмди.

(АПН).

МОСКВА. Скульпторнууд, Ленинскэ шангай лауреадууд Л. Кербель, В. Буякин гэгшэд В. И. Лениндэ зорюулан шэнэ хүшөө бодхоохо хүдэлмэрез дүүргэбэ. Коми АССР-эй ниислэл Сыктывкар хотодо республика дотор Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойн удэр энэ 10 метр үндэр гранидаар бүтээгдэһэн хүшөө бодхоогдохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: скульпторнууд Л. Кербель (зүүн гарһаа) В. Буякин хоёр хүшөөгэй дэргэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

...ҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

...мал ажалай ба ветеринарнин эрдэм шэнжэлэлгын институдай «Тарту» гэжэ туршалгын совхо... ...скэ отделениин һаалишан Линда Саар (зураг дээрэ харуулагдана) арбан жэлэй турша соо 3 мил... ...килограмм һү һаагаа.

...Саарай ажалладаг фермэ дээрэ хариин оронуудай болон аха дүү республикануудай айлшад олоо... ...юм. Л. Саар даажа абаһан 70 үнеэн бүриһөө үнгэрэгшэ жэлдэ дунда зэргээр 4700 килограмм һү

ТАСС-ай фотохронико.

...ГЭЙ АЖАЛШАДТА ЗОРЮУЛАН

...тарилгын халуун ха... ...сээр Белоруссиин хү... ...мянган магазин хүдөө ...ажалшадта таарамжа... ...графигаар худалдаа ...эрхилдэг болоо. Мүнөө ...нь ажал хүдэлмэриин ...рид гү, али хойто тээ, ...дай үдын хоол бари... ...лдэг болобо. 220 ав... ...эн шухала эд товар... ...дээрэ сэхэ абааша...

...250 столово нээгдээ. ...шод үдын ба үдэшын ...вой станда бэлдэнэ. ...й хэрэглэмжэ ханга... ...мастерской ба пункт... ...шадай эрилтэнүүдые ...болонхой. Сабхишад, ...рикмахернууд, фото... ...вой мастернууд болон ...үүдтай автофургэ... ...гай газар дээрэ, та... ...гдээ. (ТАСС).

ПРОПАГАНДИСТНУУД ҺУРАНА

МАХАЧКАЛА. Махачкала хотодо болоһон пропагандистнуудай городской научно-методическа конференци пропаганда ябуулха хэрэгтэ В. И. Ленинһээ һургаал абаха гэһэн темэ зүбшэн хэлсэбэ. «В. И. Ленин—революционно пропагандын агууехэ мастер», «Партийна шанар, залан сэхэ байлга—коммунис пропагандын хүтэлбэрилхы ёһо гурим» гэһэн ба бусад элидхэлнүүд сугларагшадта уншагдаа.

Ленинизмын һургаал шудалалгада зорюулагдаһан пропагандистнуудай методическа конференцинүүд Дербент, Хасавюрт, Буйнакск хотонуудта мүн лэ болоо.

МЕХАНИЗАТОРНУУД ХОЁР ХАЛААНААР ХҮДЭЛНЭ

Молдавиин эгээл урда талын Вулканештскэ районой механизаторнууд түсэбтэ 45 мянган гектар паар хахалжа, борнойлжо дүүргэбэ. Бүхы агрегадууд хоёр халаанаар хүдэлөө.

Молдавиин түбэй зонын ажахынууд хабарай тарилгын хүдэлмэреэ мүн лэ эхилбэ. Тарялангай газарта шииг нойто барихын тула доторнь 6 мянга үлүүтэй агрегат бэлдэгдээ. Тэдэнь бултадаа хоёр халаанаар хүдэлжэ гараха юм.

ЛЕНИН БА ЧУКОТКО

АНАДЫРЬ. (ТАСС). Москвагай киношодой буулгажа эхилһэн шэнэ документальна фильм «Чукотко Ильичэй заабаряар ажаһууна» гэжэ нэрэтэй. Озерный гэжэ тосхондохи коммунис ажалай коллективэй хүндэтэ нэрэ зэргэтэй электростанцида түрүүшын кадрнууд буулгагдаа. Энэнь Чукотско энергетигүүдэй ажалай юрын үдэрнүүд тухай, тэдэнэй ажабайдал тухай хөөрэхэ юм. Кинодокументалистнуудай энэ тосхониие буулгаһаниинь ушартайл юм: үбэлэй шэмэрүүн һалхинһаа хамгаалха газар дорохи үйлсэ, холын хойто зүгтэхи тамаралгын түрүүшын бассейн Озерный гэжэ тосхондо баригданхай.

КОМИ АССР. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулан «Интауголь» комбинадай шахтануудта социалис мүрысөөн улам дэлгэрнэ. № 11—12 шахтын нүүрһэ малтагшадай 10-дахи участогай коллектив түрүү зэргэдэ гаранхай. Евгений Крайновай хүтэлбэрилдэг бригада сүүдхэ бүри 1450 тонно нүүрһэ малтан гаргана. Энэнь Печорско бассейн дээрэхи эгээл эрхим туйлалта гээшэ. Үнгэрэгшэ жэлэй дүрбэдэхи кварталай бүхэсоюзна мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор, Е. Крайновай бригадада нүүрһэнэй промышленностиин министерствын, нүүрһэшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: № 11—12 шахтын хүдэлмэришэн Е. Денисенко (баруун гарһаа), комплексно бригадые хүтэлбэрилэгшэ Е. Крайнов.

ТАСС-ай фотохронико.

Сельскэ болон сомоной Советүүдэй үүргые улам дээшэлүүлхэ асуудалда парти, правительствамнай саг үргэлжэ анхарал оролдолго гаргажа байдаг. Энээниие хараадаа абажа, манай Жаргалантын сомоной Совет хүн зонтой холбоо барисаагаа улам үргэдхэн бэхижүүлһэн, колхозойнгоо ажахы, экономикые түргөөр хүгжөөлсэхын тула горитой хүдэлмэри ябуулаа.

Нютагай бүрин эрхэтэ засаг

ТҮРҮҮШҮҮЛ, ЭДЭБХИТЭДТЭЭ ТҮШЭГЛЭН

Депутадууд сомоноймнай Соведэй түшэг тулгууринь байдаг һэн, байһаар. Нютагай Советүүдэй һаяын һунгалта арад зоной нэгэ һаналтай, ехээр этигэдэг найдадаг байһыень гэршэлэн харуулаа. Манай сомоной Советдэ дэбжүүлэгдэһэн 25 хүн бултадаа депутадууд болоо. Бүхы һунгагшаднай үдэрэй 3 саг болотор дуугаа үгэжэ дүүргээд байгаа. Һунгалтын бэлэдхэлэй үеэр ойлгуулалжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаһан юм. Агитатор бүхэн даажа абаһан участогаа бүрин хангаа. Илангаяа шалгарма һайнаар хүдэлһэн агитаторнуудые дурдабал, Мария Гунгаевна Эрдынеева, Евгения Данзановна Ленхобоева, Владимир Рабданович Нимаев, Мария Филипповна Кудреватова, Анна Гордеевна Хабаева гэгшэд болоно. Нютагайнгаа эрхим бэрхэ хүбүүд, басагадта колхознигууд, алба хаагшад бултадаа нэгэн хүн шэнгеэр дуугаа үгөө.

Мартын 20-до сомоноймнай Соведэй түрүүшын сесси болоо һэн. Тэндээ эмхидхэлэй асуудал хаража үзөөбди. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй түүхэтэ ойе ажалай ямар бэлэгтэйгээр, амжалтатайгаар угтахаб гэһэн гол асуудал табигдаа. Түүхэтэ ойтой дашарамдуулан абтаһан социалис уялгануудай дүүргэлтые хинан шалгаха, колхознигуудайнгаа эдэбхи үүсхэл бадаргаха, амжалтаяа улам арьбадхаха тухай хөөрэлдөөбди. Мүн 1969 оной туршада Жаргаланта тосхондоо В. И. Лениндэ зорюулһан хүшөө табихабди.

Энэ түүхэтэ үдэртэ зорюулагдажа, колхоздомнай уран һайханай ехэ харалга эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Тэрэшэлэн Ленинэй ябаһан газарнуудые үзэхээ эрхим һурагшад, түрүү ажалшад колхозһоо эльгээгдэхэ; бусад олон хэмжээ ябуулга бэелүүлэгдэхэ.

Зонойнгоо этигэл найдабариие бодото хэрэгээрээ харюулдаг депутадууд олон. Хоёрдохёо депутат болоһон хүнүүд манда яһала бии. Хүсэ шадалаа гамнангүй оролдожо, һунгагшадайнгаа захил дүүргэдэг тула иимэ ехэ найдабарида хоёрдохёо хүртөө ха юм. Даша-Нима Базаржапович Цырендоржиевые абаад харая. Энэмнай алишье талаараа шалгардаг нүхэр. Һунгагшадтаяа ходо уулзадаг, ямар эрилтэтэй байһыень мэдээд, боломоор хэмжээнүүдые саг соонь абхуулдаг. Мүн баһа дүй дүршэл ехэтэй агроном-луговод тоотой юм. Эртэ намарһаа эхилжэ сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаһанай, элдэб үтэгжүүлгэ, уһалалга һайнаар хэһэнэй ашаар үнгэрэгшэ жэл гектар бүриһөө дунда зэргээр 16 центнер үбһэ абаа. Һайн ургасатай газарта гектарай 27—40 центнер хүрэтэр үбһэ хуряагаа. Бригададань 28 зон хүдэлдэг. 3200 га сабшалангай газартай. Мүнөө жэлэй эхинһээ март болотор 4.400 центнер наг шэбхэ сабшалан дээрээ гаргажа үрдеэ. Тиихэдэ сабшалангай газар хорёолхо 15 мянган һургааг ойһоо асарһан байха. Сэлэнгэ мүрэнэй эрьедэ 230 гектар газар бии юм. Мүнөө тэндэ уһа бүлэдэг станци тодхогдонхой. Үбэлдөө 50 гектар газар дээрэ тошон халяагдаа бэлэй. Нүхэр Цырендоржиевай амжалтые тэмдэглэнгүй гарахын аргагүй. Һая болоһон сесси дээрэ Даши-Нима Базаржапович хүдөө ажахын саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшээр һунгагдаа.

Сомоной Соведэй депутадаар гурба дахин һунгагдаһан Зоя Ильинична Костылевае абаад үзэе. Хори гаран жэлэй туршада медицинскэ фельдшерээр Дунда-Бухэндэ хүдэлнэ. Дүй дүршэлөөр баян, олон юумэ мэдэхэ болоһон энэ эхэнэр тосхонойнгоо зондо хүндэтэй. Багаханшье дутагдалай хажуугаар һанаа амар гаража шадахагүй. Иимэ нэгэ ушар һанагдана. Холын фермэдэ хүдэлдэг Завьялова гэгшэ архи ууна гэжэ дууламсаараа Зоя Ильинична удаарангүй тиишэ ошоһон байгаа. Заһархаб гэжэ үгэеэ үгэбэшье, хэды хоноод дахин уушоо. Һэшхэлээ алдаһан тэрэ эхэнэр һүүлэй һүүлдэ үхибүүтэйш байһанаа мартажа эхилээ ха юм. Үхибүүе һэшхэлгүй эхэһээнь амяарлаха асуудал тон саг соонь табяа.

Холын отара, гүүртэнүүд дээрэ байһан малшадта ходо ошожо, элидхэл, хөөрэлдөө хэжэ, ханын газетэ гаргажа, элүүр энхэ тухай асуудалаар зүбшэл үгэдэг, хүн зоной дунда һэргылэмжын хүдэлмэри ябуулдаг. Нүхэр Костылева тухай олон һайн һайхан үгэнүүдые хэлэжэ болохо.

Эдэ жэшээнүүдые дурдахадаа, депутадуудай уялгадаа хэр харюусалгатай хандадаг байһыень тэмдэглэхэеэ һананаб. Иимэл хүбүүд, басагад зонойнгоо үзүүлһэн үндэр этигэлые харюулжа шадана ха юм. Мүнөөнэй һунгалтаар олон залуу үетэн депутат болоо. Энэнь гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, зориг ехэтэй залуушуул ямаршье ажал хүдэлмэридэ түрүү зэргэдэ ябахые эрмэлзэдэг шуу. Эдэмнай хэд гээшэб? Хонишон, партиин райкомой гэшүүн Евгений Александрович Батышев, багша Дарима Нимаевна Очирова, һаалишан, партиин обкомой гэшүүн Лидия Нимаевна Бадмаева гэгшэд болоно. Эдэ нүхэд ажалай ёһотойл үльгэр жэшээ харуулдаг, коллективтээ, хүн зондоо хүндэтэй. Иимэл хадаа сомоной Соведэй депутадаар бүгэдын дуугаар һунгагдаа. Тон харюусалгатай хэрэгүүд тэдэниие угтана.

Ойрын хоёр жэл соо юун хэгдэхэб? Дунда-Бухэндэ 200 хүнэй һууха һууритай шэнэ клуб, медпункт баригдаха. Үйлсэ гудамжанууд ногоорүүлагдаха. Дунда-Бухэндэ — 200, Жаргалантада—1500 һөөг модод энэ хабарһаа эхилжэ һуулгагдаха. Хоёр айлай байха байрын 2 гэр баригдаха, харгы зам заһагдаха. Мүн 200 толгой малай байха шэнэ байра баригдажа дүүрэхэ зэргэтэй. Эдэ хүдэлмэри урагшатайгаар бүтээлгэдэ манай сомоной Соведэй депутадуудай гол үүргэ дүүргэхэнь лабтай.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн дүтэлжэ байһантай дашарамдуулан, манай нютагай депутадууд бүри ехэ үүсхэл оролдолго гарган хүдэлжэ, шэнэ амжалтануудые туйлахаар зоригжонхой.

Д. ОЧИРОВ,
Сэлэнгын аймагай Жаргалантын сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

„Буряад үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

„ХЭЗЭЭ ДҮҮРГЭХЭБ?"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын январиин 15-най номерто толилогдоһон юм. Баргажанай аймагай комбинадай фотограф Уланхаан тосхон ерээд, нютагай зоной фото-зураг буулгаһан байгаа. Хэдэн һара болоһон хойно тэрэ ерэхэдээ: «Плёнконуудни гэрэлтүүлэгдэшоо, дахин дүрыетнай буулгахам» гээд хүнүүдые суглуулһан гэхэ. Тэрэ гэһээр жэл шахуу болохонь, фото-зурагуудаа хүлеэһээрбди. Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг Баргажанай комбинадай хүтэлбэрилэгшэд бидэнэй асуудалда харюусаг лэ гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Статья соо хэлэгдэһэн баримта булта зүб байба. Шалтагааниень бэдэрхэдэ, комбинадай фотограф Уланхаан нютагай зоной дүрэ-зураг буулгахаар хоёр удаа ошоһон байна. Һүүлшынхеэ ошоходоо буулгажа асарһан дүрэ зурагуудынь баһал муугаар гараһан. Тиимэһээ квитанциин ёһоор суглуулагдаһан мүнгэн зээдтээ хубаагдажа үгтэбэ гээд ажаһуудалай эрилтэ хангадаг Баргажанай аймагай комбинадай главна инженер нүхэр Маганова манай редакцида һаяхан мэдээсэбэ.

САГАЙ ЭРИЛТЭДЭ ХАРЮУСАН...

Байгша оной нэгэдэхи кварталда Улаан-Үдын аймагай Советскэ райпо худалдаа наймаанай эрьесын түсэб 10 мянган түхэригөөр үлүүлбэ. Кооперацида шэнэ гэшүүдые хамжуулха, пай суглуулха талаар даалгабари 114—121 процент дүүргэдэ. Тиин урда тээнь туйлаһан амжалтаяа батадхаба. Юуб гэхэдэ, үнгэрөөшэ жэлэй дүрбэдэхи кварталай социалис мүрысөөнэй дүнгөөр Советскэ райпогой наймаалагшад, хүдэлмэрилэгшэд түрүү һуури эзэлжэ, РСФСР-эй потребсоюзай правлениин, гүрэнэй худалдаа наймаанай, потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта, нэгэдэхи шан—1600 түхэригтэ хүртэһэн юм.

Кибальная тосхоной магазинай наймаалагша Любовь Николаевна Бурлакова, соёлой эд бараануудай Ивалгадахи магазиниие даагша Александра Лаврентьевна Переверзева, автолавкын наймаалагша-жолоошон Н. Кокорин шэнги түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй хүсэл оролдолго, габшагай ажалаар иимэ амжалта туйлагдана.

Түрүү райпотребсоюзай хүдэлмэриин һайн жэшээнүүд олон. Тэдээн тушаа охорхон мэдээсэл соо бүгэдыень дурдаадшье гарагдажа шадагдахагүйнь элитэ. Тиибэшье эндэ хоёр баримта тэмдэглэлтэй.

Райпогой бүхы магазинуудай наймаалагшад ном дэбтэр худалдаха хэрэгтэ ехэ анхаралтайгаар хандадаг. Кварталһаа кварталда түсэбөө үлүүлдэг. Нэгэдэхи кварталай даалгабари ном тараалгаар 131 процент дүүргэдээ.

Хүдөөгэй эд хэрэглэгшэдэй сагаһын эрилтэ эртэнһээ анхаралдаа абажа, һайнаар хангаха ябадал наймаалагшадай шухала зорилго гэжэ тоологдодог. Тиин мүнөө хабарай тарилгын урдахана бэлэдхэл хэгдэжэ байнхай. Механизатор, тарялашадые һайнаар хангахын тулада хэрэгтэй эд зүйлнүүд захигдажа, магазинуудта, автолавкануудта хүргэгдөө. Комбинезон, хүбэнтэй хүүртиг, кирзэ, резинэ сабхиһаа эхилээд, ажалдаа үмдэхэ хубсаһан болоод, эдеэ хоолой продуктнууд хэрэгтэй соо нөөсэлэгдөө. Автолавкануудай полевой стануудаар, тарялан дээгүүр ябаха маршрут ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй зүбшэн баталагдаад, эдэ үдэрнүүдтэ наймаалагшад-жолоошод шэнэ графигаар ябажа эхилбэ.

Д. КОЛМАКОВ.

ҺҮҮЛШЫН ХОНХО

Д. Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай багшанарай институдай түүхэ ба хэлэ, бэшэгэй факультедэй дүрбэдэхи курсда һүүлшын хонхо жэнгирбэ. Энэ ушарта зорюулагдаһан баярай суглаан институдай актова зал соо үнгэргэгдөө. Тэрээн дээрэ мүнөө жэлдэ дурсагдагша факультет дүүргэгшэдэй зүгһөө Галина Базарова, Татьяна Красикова, Любовь Трифонова гэгшэд үгэ хэлэжэ, дүрбэн жэл соо дээдэ һургуулиин эрдэм олгоһон багшанартаа баясхалан хүргэһэн байна.

Удаань факультедэй багшанарай зүгһөө Т. В. Еречнева, Ж. С. Сажинов, С. Ш. Чагдуров болон бусад нүхэд гүрэнэй шалгалтануудые амжалтатайгаар барижа, ажал хүдэлмэри дээрээ институдайнгаа нэрэ хүндые арьбадхалсажа ябахыень дунда һургуулиин багшанар болохоёо байһан нүхэдтэ хүсөө.

Н. ЕФИМОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баргажанай аймагай Майска дунда һургуулиин багша Л. Лущенко В. И. Ленин тухай шэнэ номтой һурагшадаа танилсуулжа байна.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ИРАГУУ ДУУНУУД ЗЭД ЭЛБЭ

Арбан хоногой туршада үнгэргэгдэһэн зүжэг нааданай, дуу хатарай харалга Түнхэндэ боложо һаяхан дүүрэбэ. Тус харалга аймагай уран һайханай бүлгэмөөрхидэй амжалта, мүн зарим тэдэ дутагдалнуудтай байһые элирүүлхэ ба саашанхи хүгжэлтынь зам шэглэлые тодорхойлхо арга боломжо олгожо үгэбэ.

Совхозуудай хүдэлмэришэд, колхознигууд болон хүдөөгэй интеллигенци — бүхэдэ 500 гаран хүн харалгада хабаадаа. Тэдэнэр үнгэрһэн жэлэй туршада ганса хүдөөгэй ажалшадай урда 152 концерт табижа, тэрээндэнь 12839 хүн ябаа. Эдэ тоо, баримтанууд хүдөөгэй уран һайханай бүлгэмөөрхидэй хүн зонойнгоо урда хэды ехэ хүндэтэй байһыень гэршэлжэ, тэдэнэй үүргэ харюусалгые бүри дээшэнь үргэнэ.

Аймагай соёлой байшангай сценэ дээрэһээ «Мүнхэ наһатай Ленин», «Буряад орон», «Танигдаагүй сэрэгшын хүүр дээрэ», «Эрхүүгэй мулиһэн», «Даманска олтирог». «Монгол һайхан орон» гэһэн аялга түгэлдэр дуунууд һүр жабхалантайгаар зэдэлжэ, ород, цыган, буряад, эндэхэг хатарнууд уян нугархайгаар гүйсэдхэгдэжэ. эб найрамдал, Ленин тухай шүлэгүүд зүрхэнэй халуун үгөөр уншагдаа. Эдэ бүгэдые мүнөөнэйнтөө үе сагтай зохилдоһон, удха түгэлдэр үзэгдэлнүүд гэжэ нэрлэхээр байба.

Илангаяа Хойто-Голой, Хужарай уран һайханай бүлгэмөөрхид һайн бэлэдхэл харуулаа. Дуушад Санжидма Забалова, Владимир Шатахинов, Аюр Самбуева, Сосор Лопсонова, шүлэгшэд Епэ Манзаев, Света Шагдурова, зүжэгшэд Таржад Азаргаева, Аюша Зарбактаев гэгшэд Туранайнгаа совхозой нэрэ хүндые хамгаалжа, бэлиг шадабариин бодото шэдиие харуулжа шадаа гэһэн сэгнэлтэдэ хүртэжэ, түрүү һуури эзэлбэд.

Харалган дээрэ драматическа жанрай багаар хэрэглэгдэһэниинь халагламаар байба. Аймагай арадай театр нэрэдээ хүрөөгүй.

Бүхыдөө харалга бэлэдхэл һайнтайгаар үнгэрбэ.

Ш. БАЙМИНОВ.

«МИЛИЦИ ШАГНАЖА БАЙНА...»

Хахад һүниһөө үнгэрхэдэжэ байхада, пульт дээрэ улаахан гал ялас гэбэ.

— 0-2. Милици шагнажа байна. Хутагатай һогтуу хулиган?.. Хаанаб? Шмидтэ үйлсэдэ гү? Ойлгосотой. Сагтаа гарахамнай, гэжэ тодо һопороор харюусалгата дежурна, милициин капитан нүхэр Емельянов харюусаба.

Дежурна машинын ерэхэлээр Емельянов һүйдхэлтэ хэрэгтэй тохёолдоһон газарта яаралтай гараба. Һүниин хулгайшан хутага гаргажа, залуухан басагые айлгаад, мүнгыень абаад ошоо. Ямар хубсаһатайень, шэг шарайтайень һуража абаад, мүрдэлгэ хэжэ эхилбэ. Дэб гэһээр хэдэн айлда орожо, һонирхоһон асуудалнуудаарда хөөрэлдэбэ. Бүхэли һүниндөө бэдэрэлгээ үргэлжэлүүлбэ. Үглөөгүүр гэмтэ ябадал хэгшэ баридажа, зэмээ мэдэрхэ баатай болоо.

Аргаахахаар үүдэн нээгдэжэ, набтаршаг эхэнэр орожо:

— Би хорин зургаадахи һургуулида багшалдагби. Л. гэжэ һурагшамнай үгы болошоо. Бэдэрэлгэ хэхэ талаар гэртэхиндэнь туһалжа үзыт даа,— гэжэ милициин капитаниие гуйба. Удаанш бологүй байхада тэрэ хүбүүн олдожо, гэртэхиндэнь хүргэгдөөд байгаа һэн.

Үдэшэ тээ хөнхо наяршаба. Хэнэйшьеб тэбдэнгеэр:

— 26-дахи модондо машинада дайрагдаһан, танигдаагүй хүн хэбтэнэ. Жолоошониинь тэрьелжэ үрдеэ,—гээд хүнэй дуулгахада, тэрэ дарыдань түргэн мүрдэлгын хэдэн хүниие абажа гараба. Үглөөдэрынь хүниие даруулһан машинын жолоошон баригдаад байгаа һэн. Василий Петрович Емельянов табан жэлэй туршада таһалгаряагүй харюусалгата дежурнаар Буряадай АССР-эй дотоодын хэрэгэй министерствэдэ хүдэлхэ зуураа хэдэн олон гэмтэ ябадал элирүүлһэн байха юм.

— Олониитын хүсые ямаршье сагта шадамараар хэрэглэхэеэ оролдодогби,— гэжэ тэрэ мэдүүлнэ. Василий Петровичой багашиинь 9-дэхи классай эрхим һурагшадай нэгэн юм. Олон жэлэй туршада түрэлхидэй комитедэй түрүүлэгшээр хүдэлнэ. Тоомгүйшэг гү, али номдоо муу һурадаг үхибүүдээр хөөрэлдэжэ, үгээ ойлголсодог, заһаруулдаг байха юм.

Хүдэлмэридөө халирхайгаар хэзээдэш хандажа үзөөгүй. Гэмтэ ябадал гаргагшадтай эрид шуут тэмсэдэг. Эрхим һайнаар хүдэлдэгэйнгөө түлөө нүхэр Емельянов милициин отличник болгогдонхой.

Г. БОРИСОВА.

АГУУ БАГШАДА ЗОРЮУЛЖА...

Һаяхан Нарһата тосхондо аймагай соёлой байшан соо В. И. Ленинэй дурасхаалда зорюулагдаһан тематическа үдэшэ үнгэргэгдэбэ. Тэрээн дээрэ аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Ц-Д. Ж. Жалсанов «Национальна асуудал тушаа В. И. Ленинэй хараа бодол ба России гээгдэнги хизаар нютагуудые һэргээн хүгжөөхэ талаар тэрэнэй гайхамшаг түсэбүүд тухай» гэһэн элидхэл уншаба. Удаань Нарһатын дунда һургуулиин һурагшадай ехэ концерт табигдаа.

Мүнөө үдэшэ агуухэ вождиин түрэһэн үдэртэ зорюулагдаһан лекци, концерт аймагай соёлой байшанда үнгэргэгдэхэ. Тиихэдэ «Радуга» кинотеатр соо Ильич тухай кинофильмнүүд харуулагдаха байна.

Аймагай соёлой байшантай агитбригада В. И. Ленинэ зорюулагдаһан программатайгаар Эгэтэ. Үльдэргын колхозуудаар гаранхай.

Ц-Е. СУДАНОВ.

ШЭНЭ ТҮЛ АБТАЖА ЭХИЛЭЭ

БАГДАРИН. (Телефоноор абтаба). Эндэхи коопзверопромхозой халтар хара үнэгэдэй фермэдэ шэнэ түл абтажа эхилээ.

Дурсагдагша фермынхид мүнөө жэлдэ хамта дээрээ 644 шэнэ үнэгэдые түлжүүлжэ, түсэбһөө гадуур 5000 түхэригэй олзо абаха зорилготой.

В. ЧУНАВЛЕВ.

ЭЛДЭБ ҺОНИН

ЭГЭЭН УТА АМИТАН

Ута амитан гэжэ тоологдодог хухэ кидһээ үлүү, дэлхэй дээрэхи эгээн ута амитан гадаада далайда амидардаг. Тэрэ латинскаар «линса лонгиссимус» гэжэ нэрлэгдэнэ. Тэрэнэй утань гушан таба метр болодог байха юм.

УРГАСА ЕХЭТЭЙ ЯБЛОНИ

Дагестанда III Интернационалай нэрэмжэтэ совхоздо ургасаараа дэлхэйн рекорд туйлаһан Сагаан Розмарин гэжэ сортын яблони бии. 1965 ондо тэрэнэй нэгэ модоной эшэ 1987 килограмм эрхим сортын шэмэтэ эдеэгээ даагаад байһан юм.

ХОМХОЙ ТАРШАА

Хээрын таршаа 0,025 грамм шэгнүүртэй. Зунай һүүл хүрэтэр тэрээнһээ үдэһэн амитад 225 килограмм татадаг байха юм. Тэдэнь томо боложо байха үедөө 9 тонно ургамал эдидэг байна.

ПЛАСТМАССОВА «СТАРТ»

Украинын Северодонецк гэжэ городто пластмассаар хэһэн кузовтай микроавтобус дэлхэй дээрэ анха түрүүнээ бүтээгдэбэ.

Автомобилиин полимернэ гадарынь юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, тон хүнгэн, эбдэрсэгүй бэхи, жэбэрдэггүй, шэрдэгдэдэггүй байха юм. Шэнэ машинын кабина соо зунай сагта һэрюун, үбэлдөө дулаан байха.

«Старт» машина геологууд, химигүүд болон агрономуудай лабораторинуудаа абаад ябаха аянайнь машина боложо үгэхэ юм.

МАНТАН ШИНЭ

Эсэгэ оронойнгаа химическэ промышленностиин амжалта юуб гэхэдэ, автомашинын 2 метр 60 сантиметр диаметртэй шэнэ шинэ болоно. Энэ шинэ «Москвич» болон «Волга» гэхэ мэтын хүнгэн машинануудһаа үндэр байха юм.

Иимэ мантан шинэ хадаа 40 тонныи ашаанай автомашинада хэрэглэхэдэ бэхи, удаан саг соо ашаглагдасатай байна. Хилын саанахи фирмэнүүдэй бүтээн гаргаһан тиимэ шинэнүүдтэ орходоо энэ шинэ гурба дахин удаан хэрэглэгдэхэ байха.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

18 часһаа «Холо болон дүтын оронуудаар» гэһэн дамжуулга буряад хэлэн дээрэ болохо. 18.20 минутаһаа «Метаморфозы» гэһэн хүгжэлтэ фильм. 18.50 минутаһаа «Баатаршалганууд хуушардаггүй» гэһэн киноочерк. 19 часһаа «Холо, ойрын һонин» буряад хэлэн дээрэ дамжуулагдаха. 19.20 минутаһаа «Маугли» болон «Сухалтай томо эзэн тухай үльгэр туужа» гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильм. 20 часһаа «Таанадай асуудалда харюусанабди» гэһэн дамжуулга. 20.30 минутаһаа «Талын галнууд» гэһэн телевизионно журнал. 21.10 минутаһаа «Бидэнэр —аяншалагшабди» гэһэн Литвагай телевизионно студиин фильм. 21.30 минутаһаа ТАСС-ай лентээр абтаһан мэдээсэл. 21.35 минутаһаа «Бидэнэр оперодо доратайбди» гэһэн дамжуулга.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

АГУУЕХЭ ВОЖДИИН ДУРАСХААЛДА

СОФИ. (ТАСС). Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 99 жэлэй ойе бүхы Болгари баяр баясхалантайгаар һайндэрлөө. Городууд, хүдөө тосхонууд болон хүдэлмэришэнэй посёлогуудта баярай суглаанууд, митингүүд болоо, выставкэнүүд эмхидхэгдээ, пролетарска революциин агуухэ вождиин дурасхаалда зорюулагдаһан бусад хэмжээ ябуулганууд абтаа.

ГАВАНА. (ТАСС). Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 99 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай заседани Кубын Наукануудай академиин ехэ зал соо апрелиин 22-то болоо. Кубын КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Революционно правительствын премьер-министр Фидель Кастро, гүрэнэй ба партиина бусад ажал ябуулагшад президиумдэ һуугаа.

Кубын Наукануудай академиин президент, кубино-совет хани барисаанай ассоциациин президент Антонио Нуньес Хименес заседани дээрэ элидхэл хээ.

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). «Ленин Польшодо» гэһэн фильмые олониитын харалга эндэ «Капитоль» гэжэ кинотеатр соо «Финляндия—Советский Союз» гэжэ бүлгэмэй үүсхэлээр эмхидхэгдээ. Финскэ соёл культурын ба наукын ажал ябуулагшад, залуушуулай түлөөлэгшэд, дипломатическа корпусой гэшүүд харалга дээрэ байлсаа.

КОЛОМБО. (ТАСС). В. И. Ленинэй түрэһөөр 99 жэлэй ойе Цейлоной түрүү үзэл бодолто олониитэ тэмдэглээ. Ленинэй ажабайдал, ажал ябуулга тухай, тэрэнэй агуухэ үзэл сурталай удха шанар ба мүнөөнэй дэлхэйн хүгжэлтэдэ үзүүлдэг нүлөөн тухай статьянуудые Цейлоной олон газетэнүүд толилоо.

СССР-ҺЭЭ ООН-ОЙ ДЭРГЭДЭ БАЙДАГ САГ ҮРГЭЛЖЫН ТҮЛӨӨЛЭЛГЫН ЗУРГААНАЙ МЭДҮҮЛГЭ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Удаан саг үнгэрөө гээд сэрэгэй гэмтэдтэ, хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулганuудта хэмжээ абангүй орхижо болохогүй тухай конвенциие Советскэ Союзай эсэслэн баталһан тухай грамотые хадагалхын тулада ООН-ой генеральна секретарь У Тандa СССР-һээ ООН-ой дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэ Я. А. Малик апрелиин 22-то дамжуулан үгөө. Энэ конвенци ООН-ой Генеральна Ассамблейн 23-дахи сессеэр 1968 оной ноябриин 26-да һайшаагдаһан байгаа гэжэ мэдээжэ.

Энээн тушаа СССР-һээ ООН-ой дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэлгын зургаан апрелиин 22-то пресс-конференци эмхидхээ. Түлөөлэлгын зургаанай мэдүүлгын текстые зургаанай пресс-атташе Н. Н. Логинов конференци дээрэ уншаһан байна. Мэдүүлгэ соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Сэрэгэй гэмтэдые барижа тушааха, хэһээхэ тухай урда тээнь баталан абтаһан уласхоорондын ёһо гуримуудта үндэһэлһэн түс конвенци удаан саг үнгэржэ хуушараа гээд сэрэгэй гэмтэдые, хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулганuудые хэһээнгүй орхижо болохогүй байһые лаблана. Үни болоо гээд сэрэгэй гэмтэдые, хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулганuудые мүрдэн хэһээнгүй орхихогүйн тулада хуулинуудые гү, али бусад хэмжээнүүдые абахыень конвенци гүрэнүүдые уялгална.

Фашис Германиин һамна бута сохигдоһоор хорин таба шахуу жэлэй үнгэрбэшье, дайн байллаа һүжэрөөлгэдэ хабаадалсаһан хүндэ хүшэр сэрэгэй гэмтэ ябуулганuудай хэглэһэндэ зэмэтэй олон хүнүүд мүнөө хүрэтэр гэмээ амсаагүй байһан зангаараа. Нацис гэмтэдые амнистилха үргэн кампани Баруун Германида боложо байнхай.

Тиимэһээ конвенциин дүримүүдые бэелүүлхэ гээшэ дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ гитлеровскэ алууршадай һабарта орожо наһа барагшадай үмэнэ мүнөө мэндэ байгшадай уялга болоно.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ наһа барагшадай үмэнэхи өөрынгөө уялгые, мүнөөнэй ба ерээдүйн үетэнэй үмэнэхи уялгые дүүргэн, ООН-ой гэшүүн оронууд энэ конвенциин шадаал һаа түргэнөөр хүсэндөө орохын тулада шухала хэмжээнүүдые абаха гэжэ найдажа байһанаа СССР-һээ ООН-ой дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэлгын зургаан эсэслэн баталалгын грамотые хадагаламжала үгэжэ байхадаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

ФРАНЦИИН ОЛОНИИТ... ОРГАНИЗАЦИИН ҮРИ...

ПАРИЖ. (ТАСС). Одер—... гүүр гараһан хилые бүхы... дэй хуулитаар эсэслэн ... шэ Европодо, бүхы ... аюулгүй байдал хангаха ... эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн ...

Энээн тухай Одер—Нейсе... гараһан хилые хамгаал... бүлгэмэй национальна ... циин нэтэн дуугаар батал... резолюци соо хэлэгдэнэ. ... болоһон түс конференци... мэридэ бүлгэмэй нютагай ... дые түлөөлһэн 250 делегат ...

Грециин политическ... ябуулагшын мэдүү...

ВЕНЭ. (ТАСС). Греции... тическа хүдэлмэришэнэй ... даргаданхай. Юумэнэй ... ехээр хүндэрһэн дээрэһээ ... ажалшад үлэн хооһоор ... Хүдэлмэригүйшүүл олон ... даллаа наймаан доройтон... бүгэдэ сэрэгэй бүлэгэй ... эзэрхэлгын үрэ дүн болоно ... цидэхи засаг түрые сэрэг... булимтаран абаһаар хоёр ... һонтой дашарамдуулан, Гре... литическэ ажал ябуулагш... лакос мэдүүлээ. Тэрэ Ав... нөө байдаг.

УРДА ВЬЕТНАМДАХИ ДАЙН БАЙЛДААН

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын армиин отрядууд Тайнинь провинцида америкаи сэрэгүүдэй 600 гаран солдадые хүлһөөнь буулгаа гээд Освобождени агентствын дамжуулгада үндэһэлэн, Вьетнамай информационно агентство мэдээсэнэ.

Хыонгохоа ба Фантхиет гэжэ һуурин газарнууд шадар байлдаануудай болоходо дайсан ехэ хохидолдо ороо. Эндэ патриодууд американо-сайгон сэрэгүүдэй 700 шахуу солдадуудые хүлһөөнь буулгаа, ехэ юумэ буляажа абаа, хоёр вертолёт буудажа унагаагаа.

Апрелиин түрүүшын ... бэй хадалиг газартай ... ябуулга хэдэг сүлөөрэл... нүүд дайсанай 650 сэрэгэй ... шэдые усалхаа, 37 самолёт ... унагаагаа, 50 гаран сэрэг ... усадхаһан гү, али гэмтэ...

ХИТАДТА БОЛОЖО БАЙҺАН ҮЙЛЭ ХЭРЭГҮҮД ТУХАЙ

«КПК-гай бүхэхитадай IX съезд» Пекиндэ дүрбэн недели соо үргэлжэлжэ байһаар. Гэбэшье съезд тухай ёһо тэдысэ хэгдэһэн хоёр тобшо мэдээсэлнүүлһээ ондоо ямаршье мэдээнүүд толилотдоогүй. Һалхинда үлеэлгэжэ хахарһан уларһан уряа лозунгнууд, наранда шаруулжа ангаһан арканууд КПК-гай IX съездын үшөө дүүрээгүй байһые һануулжа үгэнэ.

Съездые хаалгада бэлэдхэл эдэ гурба неделиин турша соо Пекиндэ хэдэ дахин хэгдээ. Город соогуур сэбэр саарһанууд няагдаад, уряа лозунгнуудые бэшэхэ командануудые хүлеэн, уран зураашад тэдэнэй дэргэдэ һуудаг байгаа. Гэрэй хана ба хашаануудта наалгатай саарһанууд хүһэрээ боложо үрдеэ, харин съездын хаагдаха тухай мүнөөдөө юуншье дуулданагүй.

Съезд нээлгэ ба апрелиин 14-дэ болоһон тэрэнэй пленарна заседани тухай кадрнуудые (дуугүй) Пекинэй телевидени үшөөл харуулһан зангаараа, «съездын президиумэй секретариадай информационно мэдээсэлые» радио үдэр бүри дабтажал байдаг. Теэд энэ мэдээсэлынь бүри 10 хоногой урда тээ хэгдэһэн байна бшуу.

Энэ «тусхай коммюникегэй» толилогдоһонтой дашарамд у у л а г д а н.

...баяр баясхалан ба зорги... руулхын тулада город соо ... цинууд эмхидхэгдэһэн ... монстрантнуудые сэрэгэй... далаа. Бодхоһон жадану... нуудые үргэлһэн солдаду... нууд дээгүүр жагсажа ба...

Пекин үнэндөө сэрэгэй ... болонхой гэхээр. Зэбсэг... дууд, полициинхид город ... харуул харана. Правител... дэлдэг газар—Чжуннаны... руулан шанга харуул ... Эндэ съездын заседани... байжа магад ха.

„ЗАЛУУ БАЛЕДЭЙ" ГАСТРОЛЬ АВСТРАЛИДА ЭХИЛЭЭ

КАНБЕРРЭ. ТАСС-ай корреспондент Л. Пономарев иигэжэ дамжуулна:

Советскэ «Залуу баледэй» гастрольнууд апрелиин 22-то Австралида эхилээ. СССР-эй арадай артист, Ленинскэ шангай лауреат Игорь Моисеев тэрэниие хүтэлбэрилнэ.

ШЭНЖЭЛХЫ ТЭМДЭГЛЭЛНҮҮД

ЭХЭНЭР БА ЭРЭ ХҮН

Оттавада гарадаг газетын нэгэ танил эхэнэр журналисттай хөөрэлдэһэнэйнгөө һүүлээр иигэжэ бодомжолдог болошонхой агшаб: эхэнэр боложо түрөөгүй байһандаа Канадын эрэшүүл унтахынгаа урда тээ бурханда доро дохин баяр баясхалан хүргэхэ уялгатай.

Канада хадаа хүн түрэлтэнэй эрхим һайн хахад хубинь болохо эхэнэрнүүдые индеецүүд, эскимосууд ба француузуудтай хамта хоёрдохи сортын хүнүүд гэжэ тоолодог орон зандаа үлэнхэй. Эндэ эхэнэр врачтай, инженертэй, математикын эрдэмэй доктор гү, али заводой директортэй ушарханы хэсүү бэрхэ даа. Харин эндэхи эхэнэр хүнэй лётчик гү, али холын, тиимэшье холын бэшэ аян замда тамардаг онгосын капитан болохо гээшэ зүүдэндэ харамаар лэ бодол юм. Магазинай наймаалагша, официантка, секретарь—энэл тушаал эхэнэрнүүдэй һанаха байха мэргэжэлынь болоно.

Канадын эхэнэрнүүдэй адли тэгшэ эрхэгүй байдал тон шанга асуудал болонхой. Тиимэһээ энэ асуудалые шэнжэлжэ үзэхэ комисси урзанда жэлэй февраль һарада парламентын дэргэдэ байгуулагдаа һэн. Энэ экспертын хэһэн хүдэлмэриин эсэсэй дүн тухай 1969 оной эсэс багта элидхэхэ юм. Тиигэбэшье энэ үе соо орон доторхи байдал мүртэйгөөр хубилаагүй. Сэхынь хэлэхэдэ, оройдоошье хубилаагүй.

Бүрин түлөөлэлгэтэ энэ комиссиин хүдэлмэридэ аяар 995599 доллар гаргашалагдаа гэжэ Канадын парламентын гэшүүдтэ һаяхаг мэдээсэгдээ. Эды шэнээн мүнгэн гол түлэб комиссиин гэшүүдэй салин хүлһэндэ гаргашалагдаа юм. Эрэшүүлдэ түлэгдэһэниинь мэдээжэ ааб даа.

Эрэшүүлтэй адли эрхэтэй болохо хуули парламентда абхуулха хэрэгые Канадын эхэнэрнүүд түйлажа шадаха гээшэ гү? Депутадуудайнь дунда гансахан эхэнэр бии юм. Эрэшүүл-депутадууд лэ тиимэ шиидхэбэри гаргажа болоно.

Б. КОРОЛЕВ, АПН-эй корр.

Оттава

МУХАРДАЛГАҺАА ХАЙШАН ГЭЭД ГАРАЛТАЙБ?

Американ эрдэмтэд-социологууд хүл хөөрсэг болонхой. Ушар юуб гэхэдэ, общество дотор залуушуулай угаа түргөөр олошорһондо һанаагаа зобоһон байба бшуу. Бүри 1961 ондо Америкын бүхы хүн зоной 38,5 процентнь 20 наһа гүйсөөдүй залуушуул байһан. Энэнь тусхай литературада «бэйби бум» гэжэ нэрлэгдэж бэлэй.

Баярлалтай гэжэ һанамаар байһан. Юуб гэхэдэ, обществонь залуу боложо байгаа бшуу. Теэд эндэ нэгэ орёо асуудал гаража ерэнэ. Залуу үетэниие хайшан гээд ажалда оруулхаб? Ажалгүйдэлгэһөө ходо хохидолог капиталис общество дотор залуушуулай олошоролго ажалгүйшүүлые бүри олон болгоно бшуу.

Хэдэн миллион хүбүүд, басагад жэл бүри ажал бэдэржэ ябадаг. Тэдэнэр ажалтай боложо, мүнгэ олохоёо һанана ха юм даа. Зүгөөр тэдэниие е х э н х и д э э: «Ажал үгы» гэһэн үгэнүүдээр угтадаг. Америкын общество эгээл демократическа ёһо гурим баримталдаг гэжэ бүри һургуулида һураха үедэнь тэдээндэ ойлгуулдаг байгаа. «Теэд тэрэ демократинь алин бэ? Гражданинай ажал хэхэ юрын эрхэнь алин гээшэб?» — гээд тэдэнэр асууна.

Иигэжэ урмаа хухарһан залуушуул эрхэбшэ хорото бодол хэрэглэжэ эхилдэг, гэмтэ ябадал гаргагшадай тоо олошордог юм. Тусхайта мэдээнэй ёһоор, хорото зүйлнүүдээр бээ һамааруулдаг 2 миллион үбшэнтэн орон доторнь тоологдоно. Тэдэнэй олонхинь залуушуул болоно. Иимэ аймшагта хоро хэрэглэдэг үшөө хэды мянгаад хүн мэдэгдэнэгүй гээшэб?

Ойрын арбан жэлэй туршада үшөө 26 миллион залуу хүнүүд ажал бэдэрэн зайгуултаха байха гэжэ статистика баталан дурдана. Үйдхартай ерээдүй буржуазна обществые хүлеэжэ байдаг. Америкын мэдээжэ эрдэмтэ-экономист Роберт Тиболд иигэжэ ... «Залуу хүдэлмэришэдэй ... ажалгүйдэлгэ — эгээл ... асуудал болоно. Тусхай... нэй ёһоор, США-гай залу... ажалгүй—бүхы дээрээ ... центдэ хүрэтэр нэмээ. ... удхатайб гэхэдэ, хүбүүд ... табадахи хүн бүхэниинь ... байна. Залуу хүнэй ... оложо шадахагүй байһан... вые амидарха шадалтай ... во гэжэ тоолохын арга... общество һандаран ун... ха юм».

А. ПР...

ИТАЛИИНХИДЫЕ ХАЙШАН ГЭЖЭ ЭМШЭЛДЭГ БЭ?

Автомобильна аюулда һаяшаг ороһон, киногой мэдээжэ артист Джина Лолобриджидын бэеын элүүр тухай, бэеын үндэр ба шэгнүүр тухай, Софи Лоренэй үхибүүнэй амисхал тухай гэхэ мэтэ мэдээсэлнүүдээр Италиин газетэ, журналнуудай түрүүшын хуудаһанууд эзэлэгдэнхэй байба. Үшөө хэдыхэн хуудаһа саашань ирабалтнай, орон доторхи элүүрые хамгаалгын бодото байдалай айдаһа хүрэхөөр муухай үзэгдэл тобойн харагдаха. Тиимэшье һаань иимэ мэдээсэлые хүнэй нюдэндэ торохогүй бүрүүлхэнээр тунхаглаадаг байна. Эгээл жиирэй нэтэ жэшээ эндэ харуулая. Дүрбэ наһатай Мария Читарелла гэжэ басаган үбшэлбэ. Дүтэ оршодог Неаполиин больницада энэ үхибүүнэй хэбтэхэ һууриин үгыһөө абахая арсаһан байгаа. Тиихэ мүнөө үбшэниинь т а н и н г ү й, буруугаар тодорхойлһон юм. Хоёрдохи, гурбадахи больницадашье баһал иимэ арсалтаар угтаа. Түйлай ехэ городой гудамжануудаар 60 шахуу модондо ябагаар ябажа (энээниие «Маттино» газетын тусхай корреспондентнүүд һүүлдэнь тодорхойлоо һэн), эхэнь үбшэн басагахантаяа хамта дүрбэдэхи больницада ерэһэн байна. Эгээл энэ үедэ бишыхан Мариягай зүрхэн сохилхоёо болишоо һэн ха.

Медицинын һайн ... дэй дуталдадаг дээрэ... доторхи байдалынь бүр... болоно. Моденын үбэш... эмшэлдэг газартахи бай... элишэлхы удхатай хэл... нуудые «Унита» газетэ ... һэн. Медицинэдэ, тиихэ... тэрэнэй гол һалбари бол... хотерапида, ямаршье ... хүнүүд тэндэхи эмшэлг... нуудта табигдаһан ... Ёһоор юушье мэдэхэгүй ... балаалан, энэ «эмшэлг... лал хатуу» журам гогто... хэрэглэдэг. Үбшэнтэн... байна. Хэрбээ тэдэнэй ... һаа, амыень пластырь... хидаг.

Үбшэндэ дайрагдаһан ... хидай үзэлэг хашалай ... хай удаан хөөрэжэ бол... зоболон дээрээ нилээд ех... ри больницада түлэ... сэнтэй эм домой гар... рюулха баатай болодог.

Иимэ байдалһаа хаса... ла зүүнэй үзэл барим... нүүд орон доторхи элүү... гаалгын гурим үндэһ... нэлхэн табиха. медицин... дэг туһаламжада ... ехээр һомолхо ...

Г. БАУТДИ... АПН-эй ...

Рим.

ПРАВДА БУРЯТИИ" МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хабарай тарилгые эмхитэйгээр үнгэргэе» гэһэн түрүү бэшэг. «Ажалай Ленинскэ вахтада» гэһэн гаршаг доро информацинууд. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: партийна хронико. Малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар дүүргэхэ тухай асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь Н. Е. Медведевэй статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: редакцида ерэһэн бэшэгүүд. ТАСС-ай материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Ехэ замай эхиндэ» гэһэн В. Найдаковой статья. Нютаг нютагай һонин. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд. Соносхолнууд.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУД...

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора— ... приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. реда... 82-62, ответ. секретаря—30-52, зам. ответ. секретаря ... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства ... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности ... строительства—61-35, советского строительства и быта— ... культуры и школ—60-21, писем в рабселькоров—67-81, ... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, ... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при ... те Министров БурАССР.

Н-04476. Зак. № ...